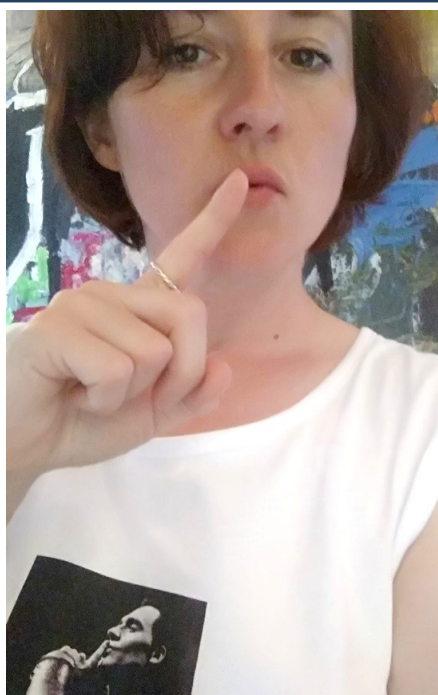

Novohradské osvetové stredisko (NOS) Lučenec v rámci monitoringu záujmovej umeleckej činnosti v Novohrade a Malohonte predstavuje cyklus – predstavujeme členov štúdia AVT.

Mgr. Kristína Janigová

Žije na samote na Divínskych lazoch už 15 rokov a ako dieťa chcela byť hrnčiarkou a ilustrátorkou kníh. Okrem maľby sa venuje aj počítačovej grafike a písaniu.

Študovala na Strednej polygrafickej škole v Banskej Bystrici a na Filozofickej fakulte Prešovskej univerzity v Prešove, odbor slavistika – slovenské jazyky a literatúry.

V rozhovore o sebe prezradila: „Od detstva som introvert a poslucháč. Byť stratená v dave má svoje výhody. Máte kľúče od všetkých neustále hovoriacich a konajúcich. Môžete ostať stáť a ostatní si budú myslieť, že idú rýchlejšie. Ostáva vám tak čas inšpirovať sa svojím vnútorným napätím a hmýrením myšlienok ostatných. No je to ako obsiahnuť vesmír. Dokážete pozorovať iba percento hmloviny a pokúšate sa nájsť v nej život.“

Z figurálnej detskej tvorby sa vekom vo výtvarnom umení prepracovala do abstrakcie človeka starostlivosťou o jeho nemotu, formu a farebné variácie v akryle, oleji, lino-ryte a hline. Veľkou inšpiráciou je pre ňu výtvarník Helmut Bistika, hudba a obraz človeka, ktorého je veľakrát v jej tvorbe potrebné hľadať tak, ako sa hľadá on sám. Vrstviť ho, otvárať a chápať jeho konštantnosť. V detstve bol jej vzorom Jaro Uhel, Beethoven, mýty a básne od Rimbauda. Inšpiruje ju literatúra Latinskej Ameriky, živé farby a schopnosť človeka neustále vstať a ísť ďalej.

Z výstav, kde bola prezentovaná jej tvorba, možno spomenúť napr. Jesenné stretnutie – výstava amatérskej výtvarnej tvorby členov okresného štúdia pri Novohradskom osvetovom stredisku v Lučenci inštalovaná v priestoroch Novohradského múzea a galérie v Lučenci (22. 9. – 8. 10. 2017) –, na ktorej svoje dielo nazvala Svetelný rok (akryl, pastel). Na regionálnom kole celoštátnej postupovej súťaže neprofesionálnej výtvarnej tvorby Výtvarné spektrum 2021 bola za diela Na brehu (akryl, olej) a Pouličná (akryl, pastel) ocenená a postúpila až do celoštátneho kola. Jej práce boli vystavené aj v Zichyho kaštieli v obci Divín ako súčasť regionálnej tvorby.

Momentálne veľa času venuje štúdiu čínštiny a tento rok sa pripravuje vydanie jej dvoch knížiek.

Les je miesto, kam chodí najradšej a stieranie hraníc medzi slovom a obrazom je pre ňu výzvou. Len čas a tlak ukáže, či sa je to niekedy podarí.

Michal Abelovský

Ľudia – roky – udalosti

Pavel Černák, ml.: „Lekáreň Čierny orol v Lučenci žije už skoro 300 rokov“

Lekárnik **Mgr. Pavel Černák ml.** sa narodil 28. 8. 1953 v Rimavskej Sobote. Základné vzdelanie získal na IV. ZDŠ v Lučenci (1959 – 68), Gymnázium Boženy Slančíkovej Timravy navštevoval v Lučenci (1968 – 71), maturoval v triede Jaroslava Straku. V r. 1972 – 77 študoval na Farmaceutickej fakulte Univerzity Komenského (UK) v Bratislave. Prvú atestáciu z lekárstva absolvoval v r. 1981 a druhú r. 1986.

V r. 1977 – 94 pracoval ako lekárnik – asistent, neskôr vedúci lekárne na Gottwaldovom námestí v Lučenci, od r. 1994 je až doteraz majiteľom a odborným zástupcom lekárne Čierny orol na Kubínyho námestí v Lučenci. V r. 1993 – 94 bol prezidentom Slovenskej lekárskej komory Slovenska. Jeho otec MUDr. Pavel Černák, st. (1924 – 2000) bol dlhoročným primárom rádioterapeutického oddelenia nemocnice v Lučenci.

Pán magister, mohli by ste nám v krátkosti predstaviť históriu lekárne „Čierny orol“?

Lekáreň Čierny orol založil v r. 1732 lekár a prírodovedec PhDr. et MUDr. Ján Daniel Perliczi (1705 – 1778). Zdravotný stav populácie v 18. stor. charakterizovali nevyhovujúce hygienické pomery, zlé stravovanie, veľký stupeň chorobnosti a epidémií. J. D. Perliczi našiel po príchode do Lučence Novohradskú stolicu bez lekárne. Pacienti boli nútení s receptami cestovať do Zvolena, Banskej Štiavnice, Pešti či Egru. V r. 1731 sa stal hlavným stoličným lekárom v Novohrade so sídlom v Lučenci a stolica ho poverila chirurgickou činnosťou a zriadením lekárne. Vypracoval zdravotnícky štatút Novohradskej stolice a založil lekárne, na ktorú mu odsúhlasili 400 forintov a plus 35 forintov na výstroj. Prvým lekárom bol Žigmund Moser, pôvodcom zo Sedmohradska. Po jeho smrti sa r. 1749 lekárom stal Pavel Lányi. Odtedy prešli storočia.

Od polovice 20. stor. vlastnila lekáreň rodina Hásová. Aj po zrušení súkromného vlastníctva lekární tu naďalej postupne pracovali PhMr. Hász, PhMr. Homoki a PhMr. Edmund Šulan. 250-ročná história sa postupne rozplynula a v období socializmu stratila v Okresnom ústave národného zdravia v Lučenci.

Prezradíte nám dôvod, ktorý vás osobne priviedol k povolaniu lekárnik?

Vyrastal som v prostredí našej nemocnice v Lučenci. Obaja rodičia boli zdravotníci. Neustále sme boli v priestore obklopení ľuďmi, ktorí tu boli pre svojich pacientov. Potom tu pracoval aj môj brat, jeho manželka a nakoniec aj moja manželka. Asi to tak bolo predurčené.

Od r. 1977 pôsobíte až doteraz v lekární Čierny orol na Kubínyho námestí v Lučenci. Aké boli vaše tunajšie začiatky?

Po ukončení vysokoškolských štúdií som v r. 1977 nastúpil do Lekárskej služby našej nemocnice. V lekární, známej ako „Jednotka“, na vtedajšom Gottwaldovom námestí, ma privítal môj prvý šéf PhMr. Edmund Šulan. Naučil ma, čo to je byť lekárom a pre koho sme vlastne tu. Čo sa s čím môže vydať a čo sa s čím miešať. Škola bola náročná, ale ako hovorí klasik: „... každá teória je šedivá, iba strom života je zelený...“

Pokračovanie na s. 3

Mojím druhým šéfom bol PhMr. Jozef Reiter, ktorý ako bývalý okresný lekárnik tiež pracoval v „Jednotke“. Po atestáciách som bol v r. 1986 vedením nemocnice menovaný vedúcim lekárnikom a lekármi som vrátil pôvodný názov „Čierny orol“. Pre jednotlivé lekárenské činnosti boli vytvorené špecializované oddelenia, obsadené lekárnikmi a farmaceutickými laborantkami – oddelenie výdaja a prípravy liečiv, zásob, veterinárnych liečiv či zdravotníckeho materiálu. Každý pracovník mal na starosti niečo špecifické. Dnes v „moderných reťazcových lekárňach“ už to nie je treba. Stačí manažér, hoci bez odborného vzdelania, ktorý zamestnancovi povie, čo smie a čo nie. V minulosti vedúcim lekárne mohol byť len lekárnik s II. atestáciou. Dnes môže mať lekáraň každý, stačí zamestnať absolventa farmácie s aspoň päťmesačnou praxou.

Ako sa vyvíjala situácia po revolúcii 1989?

V deväťdesiatych rokoch sa Lekárska služba na určitú dobu osamostatnila od nemocnice – ako samostatné zdravotnícke zariadenie s vlastným riaditeľom. Patrili sem všetky lekárne daného okresu. Ako riaditeľ Lekárskej služby poverený ministrom zdravotníctva a člen privatizačnej komisie Ministerstva zdravotníctva SR som s tímom odborníkov pripravoval privatizačné projekty k odštátneiu všetkých lekární okresu. Spolu s riaditeľom nemocnice MUDr. Františkom Zimáčkom sme sa viackrát zúčastnili stretnutí riaditeľov zdravotníckych zariadení s ministrom zdravotníctva a rokovali o ďalšom porevolučnom smerovaní zdravotníctva. V tej dobe som už bol vo funkcii prezidenta Slovenskej lekárskej komory, do ktorej ma lekárnici Slovenska zvolili na dva roky. Lekáraň Čierny orol stále žije už skoro 300 rokov. Od r. 1994 ako neštátne zdravotnícke zariadenie, kde ako majiteľ aj odborný zástupca pracujem dodnes. Kto vie dokedy. Príal by som si, aby lekáraň fungovala ďalej. Ak nie ako zdravotnícke zariadenie, tak ako spomienka pre ďalšie generácie. V mojom veku už len očakávam pokojný odchod do dôchodku.

Váš otec MUDr. Pavel Černák st. bol dlhoročným primárom rádioterapeutického oddelenia v lučeneckej nemocnici. Mohli by ste nám povedať niečo o jeho živote a práci?

Otec po promócií v r. 1950 pracoval najprv vo vojenskej nemocnici v Ružomberku, potom v Rimavskej Sobote a nakoniec od r. 1954 v Lučenci. Bol lekárom rádiologického oddelenia a postupne sa stal primárom rádioterapeutického oddelenia so zameraním na onkologické ochorenia. Napredovanie poznatkov o liečbe nádorov ožarovaním novými spôsobmi ho priviedli k myšlienke zriadiť v Lučenci oddelenie ožarovania kobaltom. Ako riaditeľ NsP Lučenec využil svoje kontakty a po rokovaníach o prefinancovaní nákupu takéhoto prístroja v Prahe a Hradci Králové sa mu na konci 60. rokov, ako tretiemu okresu na Slovensku, podarilo oddelenie aj otvoriť. V tej dobe

mala kobalt len Bratislava a Košice. Svojím pacientom sa venoval nepretržite, mnohokrát aj na úkor voľného času. Pracoval, kým mu to zdravie dovolilo. Od roku 2000 na neho len spomíname.

A na záver: Ako bude vyzerat' oslava vašej sedemdesiatky?

Ako niekto povedal, v určitom veku už výročia neoslavujeme, len si ich pripomíname. Takže žiadny ohňostroj, len pohoda s rodinou na záhrade.

PhDr. František Mihály, DiS. art.

**Gabriella Erdélyi:
„Vďaka režisérovi Lajosovi Horváthovi
som sa zaľúbila do divadla“**

Učiteľka základnej školy, ochotnícka herečka **Mgr. Gabriella Erdélyi**, rodená Ardamicová, sa narodila 17. 7. 1973 v Lučenci. Základné vzdelanie nadobudla na ZŠ s vyučovacím jazykom maďarským (VJM) v Lučenci (1979 – 87), gymnázium s VJM navštevovala vo Fiľakove (1987 – 91), maturovala v triede Gyulu Krízsa. Na Vysokej škole pedagogickej Jánosa Apáczai Csereho študovala v Győri (1992 – 96). V r. 1991 – 93 pôsobila ako učiteľka klavírnej hry na Základnej umeleckej škole (ZUŠ) v Lučenci. V r. 1997 – 98 pracovala ako učiteľka na ZŠ s VJM Farská lúka vo Fiľakove a v r. 1998 – 2001 na ZŠ s VJM vo Veľkej nad Ipľom. Od r. 2001 pôsobí až doteraz ako učiteľka na ZŠ a MŠ s VJM Józsefa Kármána v Lučenci. Žije a tvorí v Lučenci.

Gabika, narodila si sa v rodine lučenského spisovateľa Ferencu Ardamicu. Ako vplývala táto skutočnosť na tvoj ďalší profesijný život?

Život po boku spisovateľa nie je jednoduchý. Myslím tu predovšetkým na moju maminku, ktorá obetavo vytvárala podmienky pre otca, aby sa mohol venovať písaniu. My s bratom ako deti spisovateľa sme to mali o niečo pestrejšie, zaujímavejšie. Aby sa otec mohol venovať písaniu, muselo byť doma mnohokrát hrobové ticho. Hoci mal vlastnú pracovňu, chodili sme v byte po špičkách, aby ho tá jeho múza neopustila.

Navyše sme chodili do ZUŠ, čo znamenalo, že sme museli aj s bratom pravidelne každý deň cvičiť na klavíri. Nie vždy sa to dalo zosúladiť. V ZUŠ-ke som mala tri fantastické učiteľky – Agáta Bodnárová, Katarína Acélová a Katarína Makulová. Bolí mi vzorom. Každá jedna bola iná, a predsa jedinečná. Muzikalitu som zdedila pánboh vie po kom... Nikto v rodine nehral na hudobnom nástroji. Rodičia sa v jeden deň rozhodli pre výhodnú kúpu klavíra od susedov oproti. Otec sa tešil, že klavír nemusel vynášať na 7. poschodie, len ho bolo treba prestáňovať za susedného bytu o pár metrov... Všetci sme sa prispôbovali otcovej „tvorivej činnosti“. Napr. ak si dal prestávku, museli sme rýchlo ísť cvičiť na klavíri, či sme mali niečo rozrobené alebo nie. Inak by sme už nemali šancu. Susedia sa zas prispôbovali našej klavírnej hre. Najviac sa mi páčilo, že k nám chodievali spisovatelia, umelci, básnici či žurnalisti. Rada som počúvala ich príhody. Ich aura ma zároveň fascinovala a cigaretový dym mi v tom čase vôbec neprekážal. Vyrástla som obklopená knihami a myslela som si, že raz budem aj ja spisovateľkou. Moje slohové práce boli vždy sľubné. Rada som fantazirovala. Napísala som asi 4 až 5 zväzkov svojho denníka.

Priblíž nám teraz, prosím, tvoje štúdiá na Vysokej škole pedagogickej v Győri.

Hudobné vzdelanie, písanie a recitačné súťaže boli pre mňa základným kameňom. Po maturite na gymnáziu začiatkom 90. rokov, kedy sa mladí hromadne stávali nezamestnanými, som mala šťastie učiť dva roky na ZUŠ. Ako 18-ročná som sa vydala a popri zamestnaní som začala študovať učiteľstvo prvého stupňa na Vysokej škole pedagogickej v Győri. Nikdy predtým som nemala v pláne stať sa učiteľkou prvého stupňa. Myslela som si, že mám na viac. Len časom som zistila, aké je to obetavé a ťažké povolanie. Ale keď má žena domácnosť, zamestnanie a muža, priority sa zmenia. Na vysokej škole som stretla fantastických profesorov, vďaka ktorým viem dodnes svoje umelecké vlogy zužitkovať pri práci so žiakmi. Už vtedy som hrávala v divadle.

Tvojím hlavným zameraním je práca učiteľky na ZŠ s VJM v Lučenci. Mohla by si nám v umeleckej skratke predstaviť túto svoju prácu?

V súčasnosti pôsobím na ZŠ s MŠ J. Kármána s VJM v Lučenci. Učím na prvom stupni. Akurát sa lúčim so svojimi žiakmi, ktorých som mala od prvej triedy. Rozlúčka po takom dlhom čase je vždy bolestivá. Tie deti mi prirástli k srdcu. Človek ich vychová... niekomu inému... S každou mojou triedou vytváram predstavenia, vystúpenia pre maďarskú komunitu. Vštepujem im lásku k divadlu a spevu. Inšpirujú ma najmä žiaci a nie témy. Budem hrdá, ak sa niektorý z nich stane hercom.

Neoddeliteľnou súčasťou tvojho života je ochotnícke divadlo...

Rada by som tu pripomenula, že moja prastarká z otcovej strany Mária Dianovszky, rodená Zepplauer, pôsobila v 50. rokoch v Lučenci tiež ako ochotnícka herečka. Ja som s divadlom začínala ako 15-ročná. Na gymnáziu vo Filákovke ma oslovila pani profesorka Éva Hahn – Duray v mene Csemadoku, či by som nechcela hrať v divadle. V r. 1988 sa Mestská organizácia Csemadoku rozhodla po 20-ročnej prestávke oživiť maďarské ochotnícke divadlo v Lučenci. Keďže profesorka poznala našu rodinu, poprosila otca o povolenie. On spočiatku nebol touto myšlienkou nadšený. Mal skôr dojem, že to nie je nič pre mňa. Bola som tichá, introvertná, citlivá. Napriek úspechom na recitačných súťažiach sa domnieval, že to nezvládnem. Nakoniec prikývol. Mojou prvou rolou bola Fanni z hry Józsefa Kármána „Fannino dedičstvo“ (1989). V divadle som spoznala mnoho zaujímavých ľudí, ktorí už mali čo to za sebou v umeleckom živote. Môj prvý režisér mi dal základy, z ktorých som čerpala dlhé roky. Nikdy nezabudnem na vôňu jeho fajkového tabaku. Vďaka Lajosovi Horváthovi (1947 – 2003) som sa zaľúbila do divadla a aj do svojho bývalého manžela, ktorého som stretla v divadle. Hoci nám manželstvo nevydržalo, hereckými kolegami sme zostali dodnes. V Divadle Józsefa Kármána hrám už 35 rokov, našťudovala som približne 20 hier. Spočiatku som si robila záznamy, neskôr som nestihala a potom mi to už bolo jedno. Vystupovala som na rôznych súťažiach, festivaloch a prehliadkach na Slovensku a v Maďarsku. Žiaľ, po rozvoze som si dala 7-ročnú pauzu, takže v Česku, Dánsku a Turecku som so súborom nebola.

Tešíš sa na oslavu svojej päťdesiatky?

Príprava mojich 50. narodenín je síce momentálne okorenená zdravotnými problémami v rodine, napriek tomu dúfam, že na oslave môjho jubilea sa zúčastnia všetci moji blízki, na ktorých mi záleží.

PhDr. František Mihály, DiS. art.

Pripomínáme si Karol Borhy

Futbalista, futbalový tréner **Karol (Károly) Borhy** sa narodil 23. 6. 1912 v Budapešti v obuvníckej rodine. Základné vzdelanie získal v rodnom meste. Svoju futbalovú kariéru začal v 11. okrese Budapešti – v Gamma Szentimrevárosi Sportegyesület (Športový klub Gamma v okrese Mesto Svätý Imrich). Zranenie kolena mu však znemožnilo ďalšiu hráčsku činnosť, preto sa stal futbalovým trénerom. V r. 1936 sa oženil s Jozefou, rodenou Fleckovou, (1912 – 2008) a zakrátko sa im narodil aj syn Karol. V r. 1942 sa s rodinou presťahoval do Lučenca, ktorý v tom čase patrilo do Maďarska a stal sa tam futbalovým trénerom Lučenca.

Počas druhej svetovej vojny bol Karol Borhy pridelený na nútené práce do Nemecka. Po skončení vojny sa hranica medzi Česko-slovenskom a Maďarskom vrátila späť, no jeho manželka bola aj so synom na základe Benešových dekrétov vykázaná do Maďarska. V r. 1947 bývala už celá Borhyho rodinka znova v Opatovej pri Lučenci a otec rodiny sa stal majstrom v textilnej továrni. Po krátkej dobe už trénoval tunajší futbalový oddiel. V r. 1948 sa mu narodila dcéra Agnesa.

V r. 1952 Poľana Opatová vyhrala krajské majstrovstvá, na základe čoho bol Karol Borhy v r. 1953 – 54 vymenovaný za reprezentačného trénera ČSR na majstrovstvá sveta vo futbale do Švajčiarska v r. 1954. Česko-Slovensko sa však víťazstva nedočkalo. V ďalšom období trénoval Spartak Nové Zámky (1955 – 56), Červenú hviezdu Bratislava (1956 – 61), Slovan Bratislava (1961 – 62) a Jednotu Trenčín (1962 – 63). V r. 1964 – 85 trénoval aj s prestávkami futbalistov v Kuvajte. Od r. 1985 žil na dôchodku v Trenčíne, sporadicky viedol tréningy miestnych športovcov. Mestské zastupiteľstvo v Trenčíne schválilo 24. 4. 1997 pomenovanie mestského futbalového štadióna na Štadión Karola Borhyho. V mestskej časti Lučenec-Opatová je po ňom pomenovaná ulica Karola Borhyho.

Profil som spracoval pomocou článku Ing. Vojtecha Brabenca: „Karol Borhy (1912 – 1997), úspešný tréner (nielen) trenčianskych futbalistov“, uverejneného v časopise Trenčan v Trenčíne v máji 2022. S predkladaným článkom súhlasí aj dcéra pána Karola Borhyho pani Agnesa Žitňanová Borhy z Trenčína, s ktorou som sa skontaktoval telefonicky a e-mailovou poštou.

Karol Borhy zomrel 9. 1. 1997 v Trenčíne, kde je pochovaný na mestskom cintoríne.

Teodor Csontváry – Kostka

Maliar, lekárnik **Teodor (Tivadar) Csontváry – Kostka (Kosztka)** sa narodil 5. 7. 1853 v Sabinove v rodine lekárnika MUDr. Ladislava Eduarda Kostku. Ľudovú školu navštevoval v rodnom meste, gymnáziom v Užhorode. Nadväzne v r. 1874 – 75 študoval farmáciu v Budapešti. Po získaní lekárskeho diplomu sa zamestnal v Leviciach, Spišskej Novej Vsi a Osijeku (dnes Chorvátsko). V r. 1881 absolvoval svoju prvú študijnú cestu do Ríma. V r. 1883 zavítal do Paríža, kde sa stretol s významným maďarským maliarom Mihályom Munkácsym (1844 – 1900). V r. 1884 si otvoril vlastnú lekáreň v Haliči, kde pôsobil do r. 1894. V r. 1894 študoval maliarstvo u Simona Hollósyho v Mníchove, pokračoval u Friedricha Kallmorgena v Karlsruhe, neskôr v Düsseldorf a na Académii Julien v Paríži.

V 90. rokoch 19. stor. podnikol študijné cesty do Dalmácie, Bosny a Hercegoviny, Talianska a Nemecka, v r. 1902 maloval v Banskej Štiavnici a vo Vysokých Tatrách. Nasledovali cesty do Holandska, Belgicka, Španielska, potom do Egypta, Palestíny, Grécka, Sýrie a i. Zo Sýrie sa nakrátko vrátil do Paríža a potom vycestoval do Libanonu, kde vytvoril svoje dve veľké diela – *Osamelý céder* (1907) a *Púť k libanonským cédom* (1907). Približne od r. 1908 sa jeho zdravotný stav začal postupne zhoršovať následkom duševnej poruchy, no naďalej pracoval vo svojej haličskej lekární. Prvé veľké výstavy svojich diel mal v r. 1907, 1908 a 1910 v západnej Európe, no neprišli mu očakávané uznanie. Obraz *Jazdci na morskom pobreží* (1909) nedokončil a dal ním zbohom svojej výtvarnej tvorbe. Od r. 1910 žil v Budapešti a venoval sa len literárnej tvorbe.

Vrchol umeleckej kariéry Teodora Csontváryho – Kostku predstavujú roky 1903 – 10. Často býva označovaný za priekopníka expresionizmu a mystického realizmu, v rámci ktorého názorňoval historické či biblické motívy zasadené do magického prírodného alebo architektonického prostredia. Medzi jeho najznámejšie obrazy patria: *Ráno v Trogire* (1900), *Pohľad na Banskú Štiavnicu* (1902), *Starý rybár* (1902),

Pokračovanie na s. 5

Rímsky most v Mostare (1903), Vodopády v Jajce (1903), Studenovodská dolina v Tatrách (1905), Grécky amfiteáter v Taormine (1905), Máriin prameň v Nazarete (1908), Jazdci na morskom pobreží (1909) a i. Jeho obrazy sú umiestnené v Maďarskej národnej galérii v Budapešti a v Csontváryho múzeu v Pécsi. S hrdosťou oznamujem čitateľom, že aj Novohradské múzeum a galéria v Lučenci vlastní dve jeho olejomaľby: Volavka (1884 – 1891) a Krajina (1884 – 1891). Csontváry vytvoril dielo, ktoré patrí na prelome 19. – 20. stor. k najpôvodnejším výtvarným prejavom v priestore stredoeurópskeho umenia.

Článok som vypracoval pomocou *Biografického lexikónu Slovenska 2. zv. C – F, Martin, Slovenská národná knižnica 2004, s. 67 – 68, a Új Magyar Életrajzi Lexikon 1. zv. A – Cs, Budapest, Magyar Könyvklub 2001, s. 1177 – 1179.*

Teodor Csontváry – Kostka zomrel 20. 6. 1919 v Nemocnici sv. Jána v Budapešti, pochovaný je na Národnom cintoríne na Fiumejskej ulici (Kerepesi temető) v Budapešti.

Samuel Činčurák

Náboženský spisovateľ **Samuel Činčurák** sa narodil 28. 7. 1883 v obci Pivnica vo Vojvodine (Srbsko). Po ukončení ľudovej školy sa vyučil za kolára v Iloku (dnes Chorvátsko). Od r. 1901 bol misijným pracovníkom v Starej Turej, v r. 1903 – 05 vojacom v Székesfehérvári, v r. 1906 – 08 misijným pracovníkom v Katoviciach a Hausdorfe. V r. 1912 sa usadil v obci Ozdín v okrese Poltár, kde pracoval ako roľník a misijný pracovník až do konca svojho života.

V literatúre i náboženskej oblasti bol ovplyvnený náboženskou spisovateľkou Kristínou Royovou (1860 – 1936). Písal poviedky a básne v ľudovom slohu s nábožensko-didaktickým obsahom i zameraním, viacero z nich vyšlo knižne. Približne 50 jeho prác zostalo v rukopisoch.

Náboženskými úvahami, príbehmi z domáceho prostredia či protialkoholickými článkami prispieval do časopisov: Betanie (1904 – 18), Svetlo (1906 – 14), Večernica (1937 – 50) a do ročenky Tesnou bránou (1937 – 50). Z jeho tvorby vyberám: *Dva vianočné dárky* (1909), *Malý nespokoj* (1923), *Víťazstvo lásky* (1924), *Tajní vrahovia* (1928), *Stratená a nájdená* (1934) a i. V r. 2016 mu posmrtné vyšla kniha *Vojna s podtitulom Malé poznámky z môjho života na bojišti v rokoch 1914 – 1918.*

Spracované podľa *Biografického lexikónu Slovenska 2. zv. C – F, Martin, Slovenská národná knižnica 2004, s. 163.*

Samuel Činčurák zomrel 14. 11. 1952 v Rimavskej Sobote, pochovaný je v Ozdine.

István Darkó

Novinár, redaktor, spisovateľ **István (Štefan) Darkó**, rodným menom István Székely, sa narodil 19. 3. 1902 v Szentendre (Maďarsko), ale už od dvoch rokov žil v Lučenci. V rodnom meste navštevoval ľudovú školu i gymnázium, na ktorom maturoval v r. 1920 v triede Maximiliána Gedöa. V r. 1920 – 27 študoval na Právnickej fakulte Univerzity v Pécsi.

V r. 1923 spoločne s Pálom Simándym a Dezsóm Györym organizoval v Lučenci Madách Kör (Madáchov krúžok) a stal sa tajomníkom Maďarského kultúrneho spolku na Slovensku. V Lučenci začal aj so svojou redaktorskou činnosťou – spoločne s Lajosom Schererom založili mládežnícky časopis A Mi Lapunk (Naše noviny), neskôr Losonci Hírlap (Lučenský časopis). V ďalšom období bol redaktorom Kassai Napló (Košícký denník) a Prágai Magyar Hírlap (Pražský maďarský časopis). V r. 1925 – 28 redigoval časopis Hajnal (Úsvit) v Bratislave, v r. 1926 Ōrszem (Strážnik) v Spišskej Novej Vsi. V r. 1937 získal za svoj román *Égő csipkebokor (Horiaci čipkový ker)* československú štátnu cenu. V r. 1945 sa dostal do sovietskeho zajatia, následne ušiel do Maďarska.

V r. 1947 sa usadil v Budapešti, začal pracovať ako robotník a literárne sa odmlčal.

V maďarskej literatúre na Slovensku si získal povest' prozaika najmä svojimi poviedkami a románmi. Medzi jeho najvýznamnejšie diela patria: *Két ember, egy árnyék (Dvaja ľudia, jeden tieň – poviedky, Lučenec, 1925)*, *Szakadék (Priepasť – román, Košice, 1928)*, *A szép ötvöslegény. A ferdetoronny (Pekný zlatník. Šikmá veža – román, Košice, 1929)*, *Deszkaváros (Mesto z dosák – román, Bratislava, 1939)*, *Romok és fenyek (Ruiny a svetlá – poviedky, Bratislava – Budapest, 1969)* a i.

Článok som spracoval pomocou *Biografického lexikónu Slovenska 2. zv. C – F, Martin, Slovenská národná knižnica 2004, s. 205, a Új Magyar Életrajzi Lexikon 2. zv. D – Gy, Budapest, Magyar Könyvklub 2001, s. 43 – 44.*

István Darkó zomrel 6. 8. 1972 v Budapešti, kde je pochovaný na cintoríne Farkasrét (Vlčia lúka).

Anna Gáborová Žarnovická

Učiteľka klavírnej hry **Anna Gáborová Žarnovická**, rodená Radová, sa narodila 22. 8. 1908 v Púchove. Základné vzdelanie získala v rodnom meste (1914 – 18), Vyššiu dievčenskú školu navštevovala v Bratislave (1921 – 24). V r. 1924 – 29 študovala hru na klavíri u profesora Louisa Rée na konzervatóriu vo Viedni.

Po skončení druhej svetovej vojny začala súkromne vyučovať hru na klavíri vo svojom rodinnom dome na Jókaiho ulici v Lučenci. Spolupodieľala sa na vzniku Hudobnej školy vo Filákove (1953), ako i Hudobnej školy v Lučenci (1954), bola zakladajúcou členkou oboch škôl. Na Hudobnej škole (neskôr Ľudovej škole umenia) v Lučenci pôsobila ako učiteľka klavírnej hry a zároveň vedúca predmetovej komisie pre klavír dlhé roky až do r. 1983. Počas svojej pedagogickej praxe vychovala viacerých úspešných žiakov, z ktorých mnohí pokračovali v štúdiu hudby na konzervatóriách

Pokračovanie na s. 6

a vysokých školách a dnes pôsobia ako umelci, učelia hudby či hudobní teoretici na rôznych postoch doma i v zahraničí. Spomeňme aspoň niekoľkých: Ivan Deutsch (Izrael), Gerta Holzerová (Nemecko), Mária Udvardyová (Nemecko), Adrienne Balázsová (Maďarsko), Katarína Brodnianska (Lučenec), Jana Mojžišová (Lučenec), Anna Virágová (Taliansko), Klára Vicianová (USA), Beáta Becherová († Lučenec) a i.

Jej prvým manželom bol JUDr. Eugen Tvrďý (1889 – 1930), ktorý pôsobil ako advokát vo Viedni. Druhým manželom bol MUDr. Tibor Zsarnovitzky (1902 – 1952), pôsobil ako zubný lekár v Lučenci. Tretím manželom bol Andrej Gábor (1908 – 1991), hudobný pedagóg, zakladateľ a prvý riaditeľ Hudobnej školy v Lučenci v r. 1954 – 72. Jej jediným synom bol lekárnik PhMr. Štefan Tvrďý (*1928 Viedeň – † Šíd 2010, pochovaný v Lučenci).

Anna Gáborová-Žarnovická zanechala svojím životom a dielom hlbokú brázdú v hudobnom živote Lučenca, jej meno bolo v 60. a 70. rokoch pojmom v rámci Slovenska i vtedajšieho Česko-Slovenska. Aj na dôchodku sa veľmi rada stretávala so svojimi bývalými žiakmi, zaujímal sa o ich životné osudy a pokiaľ to bolo možné, snažila sa im pomôcť, poradiť. Svojich žiakov naučila nielen vysokej odbornosti, ale aj láskavosti, tolerancii a ochote pomáhať svojim blízkym.

Anna Gáborová Žarnovická zomrela 29. 6. 1998 v Lučenci, kde je aj pochovaná.

Emil Horváth st.

Herec **Emil Horváth st.** sa narodil 27. 8. 1923 v Zlatne, okres Poltár, v sklárskej rodine. V r. 1929 – 34 získaval základné vzdelanie v rodnej obci. V r. 1934 – 39 bol študentom gymnázia v Lučenci, v r. 1939 – 40 v Banskej Bystrici.

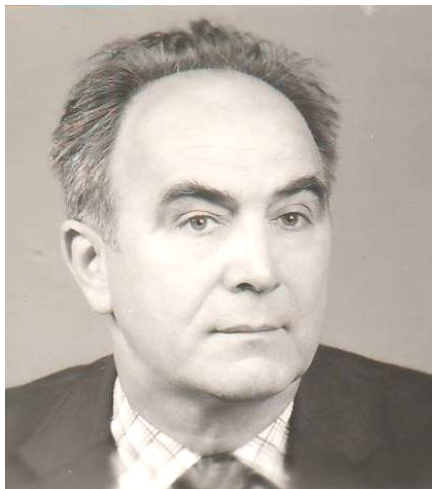
Už popri gymnaziálnych štúdiách ochotníčil. Začínal ako šepkár, rekvizitár,

kulisár, vlásenkár a herec činohry a operety Slovenského ľudového divadla v Nitre, kde pôsobil v r. 1941 – 46. V r. 1946 – 89 bol popredným hercom činohry Divadla SNP v Martine. Potom odišiel na dôchodok, s manželkou žili v blízkosti svojej dcéry vo Svite pod Tatrami.

Bol hercom, ktorý vynikajúco stvárňoval rôznorodé roly od komických cez kladné dedinské až po negatívne intrigánske a komplikované psychologicko-dramatické. Okrem divadla veľmi často účinkoval vo filmoch: *Katka* (1949), *Štvorylka* (1955), *Šťastie pride v nedeľu* (1958), *Muž, ktorý sa nevrátil* (1959), *Skalni v ofsajde* (1960), *Smrť prichádza v daždi* (1965), *Hriech Kataríny Padychovej* (1973), *Deň slnovratu* (1973), *Trofej neznámeho strelca* (1974), *Stratená dolina* (1976), *Tisícročná včela* (1983), *Perinbaba* (1985), *Tajomstvo alchymistu Storitza* (1991) a i. Významné bolo jeho účinkovanie aj v televízii, rozhlase a dabingu. Známym sa stalo jeho životné krédo: „Divadlo sa hrá pre ľud“.

Jeho syn prof. Emil Horváth ml. (*1945) je hercom, režisérom a vysokoškolským učiteľom na VŠMU v Bratislave.

Emil Horváth st. zomrel 1. 1. 2001 vo Svite, pochovaný je na Národnom cintoríne v Martine. V mesiaci august 2023 si pripomíname 100. výročie jeho narodenia.

Juraj Hrnčiar

Lekár-internista, endokrinológ **doc. MUDr. Juraj Hrnčiar, CSc.** sa narodil 18. 8. 1928 v Gregorovej Vieske v okrese Lučenec. V r. 1941 – 44 študoval na gymnáziu vo Zvolene, v r. 1945 – 48 na gymnáziu v Lučenci, maturoval v triede Michala Peťtiana. V r. 1948 – 53 študoval medicínu na Lekárskej fakulte Univerzity Komenského (LF UK) v Bratislave. V r. 1950 – 51 pôsobil ako demonštrátor na Histologickom ústave LF UK, v r. 1951 – 53 ako pomocná vedecká sila na III. internej klinike LF UK v Bratislave.

V r. 1954 – 2000 pracoval ako sekundárny lekár, neskôr ako prednosta Internej kliniky Nemocnice F. D. Roosevelta v Banskej Bystrici.

Súbežne po ukončení štúdia externe prednášal na LF UK v Martine a v r. 1956 – 2000 v rámci Slovenskej postgraduálnej akadémie medicíny (SPAM) na Internej klinike v Banskej Bystrici viedol postgraduálne školiace kurzy i atestácie I. i II. stupňa z vnútorného lekárstva. Od r. 2000 žil na dôchodku v Banskej Bystrici.

Jeho špecializáciou bola interná medicína, endokrinológia, metabolické choroby a kardiológia. K biochémií a metabolickým chorobám ho privedol prof. MUDr. Teofil Rudolf Niederland, DrSc., ku kardiológii prof. MUDr. Vladimír Haviar. Profesor MUDr. Josef Charvát, DrSc., prednosta III. internej kliniky v Prahe, ho podniel k štúdiu nového odboru – endokrinológie, na jeho klinike ako jeden z prvých zo Slovenska aj atestoval. Bol spoluautorom viacerých odborných publikácií: *Klinická endokrinológia* (1980), *Praktická endokrinológia* (1983), *Endokrinné choroby a syndróm x* (1997), *Praktické a rodinné lekárstvo* (1999), *Princípy internej medicíny 1 – 3* (2001) a i.

Podnikol niekoľko zahraničných študijných ciest: 1974 – Hamburg (Nemecko), 1988 – Kjóto (Japonsko), 1990 – Bern (Švajčiarsko), 1992 – Amsterdam (Holandsko) a i. Prispieval do lekárskeho časopisov: *Vnitřní lékařství*, *Praktický lékař*, *Bratislavské lékařské listy*, *Endokrinologie*, *Československá gynekologie*, *Kardiologie* a i.

Doc. MUDr. Juraj Hrnčiar, CSc. zomrel 27. 10. 2015 v Banskej Bystrici, pochovaný je na cintoríne v rodnej Gregorovej Vieske.

Juraj Kurali

Novinár, publicista **PhDr. Juraj Kurali** sa narodil 17. 8. 1948 v Rimavskej Sobote. Základné vzdelanie získal v r. 1954 – 63 v Konrádovciach a Hodejove. V r. 1963 – 67 navštevoval Strednú pedagogickú školu v Lučenci.

Pokračovanie na s. 7

Popri zamestnaní vyštudoval v r. 1978 – 83 žurnalistiku na Filozofickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave, v r. 1985 na tejto istej škole získal titul doktor filozofie.

V r. 1967 – 69 pracoval ako metodik v Československom zväze telesnej výchovy v Lučenci, v r. 1969 – 72 ako učiteľ v SOU stavebnom v Lučenci. V r. 1972 – 76 pôsobil ako novinár v Banskobystrickom stavbári. V r. 1976 – 90 bol žurnalistom v okresných novinách Ipel' v Lučenci, neskôr aj zástupcom šéfredaktora. Spočiatku bol športovým redaktorom, do tejto funkcie ho ustanovil vtedajší šéfredaktor novín Alexander Kirschner. Navštevoval rôzne športové podujatia, z ktorých prinášal čitateľom aktuálne správy a samozrejme výsledky zápasov. Neskôr sa začal venovať spravodajstvu zo života regiónov, zameriaval sa na kultúru a spoločenský život. Po odchode Alexandra Kirschnera do dôchodku sa šéfredaktorom Ipľa stal Jozef Hanes.

V dôsledku udalostí roku 1989 sa celá vtedajšia redakcia okresných novín Ipel' vzdala svojich funkcií a novou šéfredaktorkou sa stala Iva Hanková. Keďže Juraj túto svoju prácu miloval, odchod z týchto novín mu úplne zmenil život. V r. 1990 založil v Lučenci vydavateľstvo Novohrad, v rámci ktorého vychádzal do r. 1991 týždenník Novohrad, kde s ním ďalej spolupracovali Hanka Košková a Barbora Pupalová. Tento týždenník však z finančných dôvodov zanikol.

Po zaniknutí týždenníka Novohrad sa v rámci tohto vydavateľstva venoval vydávaniu menších publikácií, rôznych brožúrok na objednávku... Popritom externe spolupracoval s denníkmi Smer a Pravda. Do dôchodku odišiel v r. 2008. Zároveň sa angažoval aj v politickej strane ANO, neskôr premenovanej na LIGA, kde bol predsedom okresnej rady v Lučenci.

PhDr. Juraj Kurali zomrel 7. 2. 2010 v Lučenci, kde je i pochovaný.

Ján Matejčík

Jazykovedec, vysokoškolský učiteľ **prof. PhDr. Ján Matejčík, CSc.** sa narodil 18. 7. 1933 v Lupoči, okres Lučenec. Základné vzdelanie nadobudol v r. 1939 – 48 vo Vidinej, Dolných Strhároch a v Lučenci. V r. 1948 – 52 navštevoval Gymnázium B. S. Timravy v Lučenci, maturoval v triede Karla Kalamára. V r. 1952 – 57 študoval slovenský jazyk a ruský jazyk na Filozofickej fakulte UK v Bratislave.

V r. 1957 – 59 pôsobil ako asistent na Vyššej pedagogickej škole v Banskej Bystrici, v r. 1959 – 60 ako stredoškolský učiteľ na Strednej priemyselnej škole spojovej techniky v Banskej Bystrici. V r. 1960 – 93 pôsobil ako vysokoškolský učiteľ na Pedagogickej fakulte, od r. 1992 Fakulte humanitných a prírodných vied Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici, z toho v r. 1970 – 83 vo funkcii dekana samostatnej Pedagogickej fakulty nepatriacej pod žiadnu univerzitu.

Pôsobil v týchto významných funkciách: predseda pobočky Združenia slovenských jazykovedcov pri SAV v Banskej Bystrici (1963 – 66), predseda Slovenskej onomastickej komisie (1973 – 83), člen vedeckého kolégia SAV pre jazykovedu a vedy o literatúre a umení (1975 – 82), člen vedeckého kolégia jazykovedy ČSAV (1976 – 81) a i.

Hlavné smery jeho vedeckovýskumnej činnosti sa týkajú dejín a teórie využívania slovenského jazyka, slavistiky, dialektológie a onomastiky. Najvýznamnejšie publikácie: *Lexikálne fragmenty z Novohradu* (1971), *Slovník východoslovenského nárečia* (1972), *Lexika Novohradu* (1975), *Mikrotoponymia Novohradu I-II-III* (1976), *K základom slavistiky* (1982), *Historický a nárečový základ spisovnej slovenčiny* (1984) a i. Výsledky svojich výskumov prezentoval aj na medzinárodných vedeckých kongresoch v zahraničí: Sofia (1972), Bern (1975), Krakov (1978), Michigan (1981), Berlín (1984) a i.

Profesor Ján Matejčík zomrel 5. 1. 1997 v Banskej Bystrici, pochovaný je na cintoríne v Kremničke.

Dušan Ondrejovič

Evanjelický a. v. farár, vysokoškolský učiteľ, niekdajší dekan Evanjelickej bohosloveckej fakulty UK v Bratislave **prof. ThDr. Dušan Ondrejovič** sa narodil 30. 5. 1930 v obci Turíčky v okrese Poltár. Ľudovú školu navštevoval v r. 1936 – 40 v rodnej

obci, gymnázium v r. 1940 – 44 vo Zvolene a v r. 1945 – 49 v Lučenci, maturoval v triede Michala Petiana. V r. 1949 – 53 študoval na Evanjelickej bohosloveckej fakulte (EBF) UK v Bratislave a v r. 1957 – 58 na Evanjelickej bohosloveckej fakulte Univerzity vo Viedni (Rakúsko).

V r. 1953 pôsobil ako kaplán v ev. a. v. cirkvi v Poprade a Zvolene, v r. 1958 – 2023 ako farár v ev. a. v. cirkvi v Senci. Súbežne v r. 1977 – 94 pôsobil ako vysokoškolský učiteľ na EBF UK v Bratislave, z toho v r. 1989 – 94 ako dekan tejto fakulty.

Vo svojej pedagogickej činnosti sa zaoberal filozofiou, religionistikou a systematickou teológiou. Vydané publikácie: *Dejiny náboženstiev* (1983, 1995), *Teologická encyklopédia* (1984, 1992), *Tvárou k životu* (1987), *Die Reformation und Ihre Wirkungsgeschichte in der Slowakei* (1996), *Religionistika a náboženská výchova* (1997 – spoluautor), *Malá antológia z diel filozofov* (1998 – spoluautor) a i. Prispieval do časopisov: Tranovského evanjelický kalendár, Evanjelický posol spod Tatier, Cirkevné listy, Novohradský hlas (Ján Chrobča), Slovenské pohľady, Filozofia, Efeta, Historická revue, Revue svetovej literatúry a i. Spolupracoval s televíziou a rozhlasom. Podnikol niekoľko zahraničných pracovných ciest: 1963 Helsinkí, 1974 Nairobi (Keňa), 1977 Ženeva (Švajčiarsko), Dar es Salaam (Tanzánia), 1990 Curitiba, Rio de Janeiro (Brazília), 1992 Chicago (USA).

Jeho manželka Mgr. Milada Ondrejovičová, rodená Drlová, (1933 – 2013) pracovala ako stredoškolská učiteľka, bola členkou Demokratickej únie v Bratislave i poslankyňou NR SR. Najstarší syn MUDr. Sven Ondrejovič (*1964) pôsobí ako lekár – anesteziológ v nemocnici v meste Dijon (Francúzsko). Dcéra ThDr. Ingeborg Pavlovičová, PhD. (*1972) pracuje ako stredoškolská učiteľka na Evanjelickom lýceu v Bratislave. Mladší syn Mgr. Torsten Ondrejovič (*1972) má vlastnú reklamnú firmu TOONCREO v Bratislave.

Prof. ThDr. Dušan Ondrejovič zomrel 3. 7. 2022 v Senci, pochovaný je na cintoríne v obci Dolné Srnie v okrese Nové Mesto nad Váhom.

PhDr. František Mihály, DiS. art.

Iné významné výročia

• Osobnosti

MARÓTHY, Ľudovít – 160. výročie narodenia (5. 7. 1863 Ľuboreč), spisovateľ, evanjelický farár, syn Daniela Maróthyho. Používal pseudonym Ľudovít Ľuborečský. Predseda slovenského spolku Tatran vo Viedni (1889).

Pokračovanie na s. 8

REŠETÁR, Žigmund – 110. výročie narodenia (7. 7. 1913 Pondelok), od 1. 9. 1940 bol učiteľom vo Veľkej Vsi, kde zastával viacero funkcií – viedol Pamätnú knihu obce, bol predsedom Združenia ev. mládeže, predsedom osvetovej komisie a ď. V Lučenci bol predsedom MO MS.

HRK, Ján, PhD. – 100. výročie narodenia (8. 7. 1923 Ľuboreč), hudobný skladateľ, rozhlasový a televízny pracovník. Študoval na gymnáziu v Lučenci. Od 1. 1. 1950 bol hudobným redaktorom, šéfredaktorom a vedúcim umeleckej hudobnej realizácie v Čs. rozhlasu. V r. 1979 – 90 pôsobil v Čs. televízii. Z 50. rokov pochádza jeho najznámejšia skladba *Cigánsky plač a tanec*, z ďalších napr. *Ľuborečská svadba*, *Novohradské Vianoce*, *Terchovská nálada* a i. Zomrel 4. 6. 1991 v Bratislave.

POLÁKOVÁ, Lýdia – 75. výročie narodenia (11. 7. 1948 Málince), kultúrno-výchovná pracovníčka, ochotníčka herečka. V r. 1980 – 2002 pracovala v MsKS Lučenec. Opustila nás náhle 26. 1. 2022 v Lučenci.

HRAŠKO, Ján, Ing. arch., CSc. – 100. výročie narodenia (20. 7. 1923 Kalinovo), architekt, historik umenia, vysokoškolský učiteľ. V rokoch 1959 – 66 bol riaditeľom Slovenského pamiatkovej ústavu v Bratislave, v r. 1966 – 69 výtvarno-technickým námestníkom ÚLUV v Bratislave, riaditeľom Slovenskej národnej galérie (1969 – 73). Z diel: *Súpis pamiatok na Slovensku 1. – 4.* Zomrel 7. 3. 2001 v Bratislave.

RAKYTKOVÁ, Eva – 85. výročie narodenia (21. 7. 1938 Kalinovo), učiteľka materskej školy, kultúrno-výchovná pracovníčka. Zomrela 22. 4. 2016 v Kalinove.

STANÍK, Jozef st. – 115. výročie narodenia (22. 7. 1908), sklársky majster, výtvarník, autor svetoznámej súpravy *Zlatá Zuzana*. Prvé vzorky sa začali vyrábať v roku 1956 a vyviezlo sa ich viac ako 5 mil. ks do celého sveta. Poháriky sa vyrábali v rôznych veľkostiach a vo viacerých farebných odtieňoch. Poznávacím znakom boli tri zlaté guľôčky na stopke pohára. Názov Zuzana bol odvodený od mena manželky prvého odberateľa z Kanady. Zomrel v Zlatne r. 1986.

ŽILÁK, Ján, Ing. – 95. výročie narodenia (24. 7. 1928 Poltár), ekonomický inžinier, sólista baletu, dramaturg. Napísal libretá a scenáre k baletom a prispieval do kultúrnych časopisov. V r. 1949 – 52 bol členom tanečnej zložky Lúčnice, od r. 1955 tanečníkom, sólistom a dramaturgom baletu Štátneho divadla v Košiciach. Zomrel 24. 7. 2009 v Košiciach.

BOBRO, Štefan – 120. výročie narodenia (25. 7. 1903 Kokava nad Rimavicou), učiteľ a riaditeľ meštianskej školy, folklorista, spevák kokavských ľudových piesní, autor mnohých scenárov pre folklórnu skupinu. Zomrel 8. 6. 1972 v Kokave nad Rimavicou, kde je aj pochovaný.

LENG, Ladislav, PhD., CSc. – 50. výročie úmrtia (25. 7. 1973 Bratislava), etnomuzikológ. Venoval sa výskumu, dokumentácii a spracovaniu slovenskej ľudovej nástrojovej tradície, intenzívne sa zaujímal najmä o regióny Gemera, Hontu, Liptova, Novohradu a Podpoľania. Spolupracoval s rozhlasom (relácia Klenotnica ľudovej hudby, súťaž Prix de musique folklorique de Radio Bratislava), s televíziou (cyklus Zem spieva). Bol členom drama turgických a programových komisií na folklórnych festivaloch v Strážnici, vo Východnej a najmä v Detve. Svoje dlhoročné výskumy zhrnul v publikáciách: *Slovenský ľudový spev a ľudová hudba* (1957), *Pôvodné slovenské ľudové hudobné nástroje* (1958), *Škola hry na fujare* (1960), *Spevy a tance z Myjavy* (1960), *Slovenský ľudový folklór* (1961), *Tradičné slovenské ľudové hudobné nástroje* (1962), *Slovenské ľudové hudobné nástroje* (1967) a i. Priatelia a kolegovia Ladislava Lengy (napr. Viliam Gruska) iniciovali vznik súťaže výrobcov ľudových hudobných nástrojov o Cenu Dr. Ladislava Lengy *Instrumentum Excellens*, ktorá sa konala v r. 1975 – 85 (obnovená 2001) v rámci Folklórnych slávností pod Poľanou v Detve s medailami ocenenia (vytvoril ich akad. sochár Ján Kulich) ako prehliadka najlepších ľudových hudobných nástrojov, výrobcov a interpretov z celého Slovenska.

Cenu Dr. Ladislava Lengy (1986 – 92). V rámci podujatia *Pocta etnomuzikológovi zo Zeleného*, ktoré organizovalo NOS Lučenec, mu bola 8. 10. 2010 v Poltári odhalená pamätná tabuľa v priestoroch ZŠ. Narodil sa 8. 10. 1930 v Zelenom.

RADIČ, Ondrej – 100. výročie úmrtia (29. 7. 1923 Kokava nad Rimavicou), slávny kokavský primáš, narodil sa 20. 2. 1859. So svojou cigánskou muzikou vystupoval aj v Budapešti a Viedni. Tvorca slávnej *Vrchárskej nálady*. Obec Kokava nad Rimavicou mu dala spraviť v roku 2008 náhrobný kameň.

SKÁCELOVÁ, Ida, rod. Langhofferová – 100. výročie narodenia (2. 8. 1923 Podrečany), členka Slovenského národného divadla (SND) v opernom speve.

KLINDA, Jozef st., prom. ped. – 35. výročie úmrtia (3. 8. 1988 Lučenec), stredoškolský učiteľ, historik, publicista. Pochovaný je vo Fiľakove, kde prežil väčšinu života, od roku 1937 vyučoval na základnej škole. Venoval sa osvetovej práci, písaniu. Zaslúžil sa o založenie samostatných závodných novín – fiľakovský Výkon, ktorý redigoval od 10. 3. 1948. Bol iniciátorom vzniku Okresného vlastivedného múzea vo Fiľakove, otvoreného 9. 5. 1953. Spolu zakladateľ prvej zoologickej záhrady na Slovensku vo Fiľakove, otvorenej 9. 8. 1953. Stál pri zrode fiľakovskej mestskej knižnice. Písal kroniku mesta od stredoveku až po súčasnosť. Ako prvý podnecoval už koncom 60. rokov 20. storočia vyhlásenie Chránenej krajiny oblasti Cerová vrchovina. Narodil sa 21. 11. 1916 vo Vrútkach.

SPIŠIAK, Pavel – 25. výročie úmrtia (4. 8. 1998 Kokava nad Rimavicou), železničiar, ekonóm, vlastivedný pracovník, ochotnícky herec, režisér a organizátor ochotníckeho divadla v Kokave nad Rimavicou (1934 – 1945). V r. 1941 – 42 bol členom činohry SND v Bratislave, angažoval ho Andrej Bagar. Pracoval na Správe východnej dráhy v Košiciach. V 60. rokoch bol krajským styčným ekonómom pre Stredoslovenský kraj. V tom čase vypracoval Dopravno-ekonomickú charakteristiku Stredoslovenského kraja, ktorá bola prezentovaná na Ministerstve dopravy v Prahe ako ukázková práca z oblasti ekonomiky dopravy. Po zrušení funkcie styčných ekonómov pracoval až do dôchodku (1976) ako kontrolór nákladnej prepravy vo Zvolene. V r. 1945 spoluzakladal pri MO Matice slovenskej v Lučenci divadelný ochotnícky súbor Timrava, v ktorom pôsobil ako herec a režisér až do konca 60. rokov. Počas svojho života sa venoval aj regionálnej histórii Kokavy nad Rimavicou a jej okolia. Po r. 1976 sa vrátil do Kokavy, kde sa s miestnymi ochotníkmi naďalej venoval divadlu. V r. 1978 – 88 bol kronikárom rodnej obce. Je autorom publikácií: *Kokava nad Rimavicou v období neskorého feudalizmu a kapitalizmu* (1990), *Ochotnícke divadlo v Kokavskom regióne v rokoch 1872 – 1992* (1992). Vydal aj zbičku básní *Opadané lupene*. Pravidelne prispieval do periodika Obzor Gemera. Narodil sa 28. 7. 1916 v Kokave nad Rimavicou.

MATEJOVSKÝ, Samuel – 230. výročie narodenia (14. 8. 1793 Pondelok, dnes súčasť Hrnčiarskej Vsi), slovenský pedagóg a kultúrno-osvetový pracovník. Od roku 1821 prvý učiteľ na slovenskej evanjelickej škole v Pešti. Spolupracovník Jána Kollára a Martina Hamuliaka. Zomrel v januári 1836.

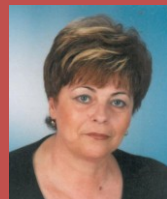
KOJNOK, Eduard, Mons. – 90. výročie narodenia (14. 8. 1933 Veľká Suchá, dnes súčasť obce Hrnčiarska Ves), rímskokatolícky kňaz, biskup Rožňavskej diecézy. Pápež Ján Pavol II. ho 14. 2. 1990 menoval za rožňavského biskupa. Bol prvým rožňavským biskupom od roku 1945, keď zomrel Michal Bubnič, keďže biskup Róbert Pobožný spravoval diecézu len ako apoštolský administrátor. Vysviacku prijal v Rožňave z rúk kardinála Jozefa Tomka 18. 3. 1990. Zomrel 27. 10. 2011 v Rožňave, pochovaný je v Hrnčiarskej Vsi-Veľkej Suchej.

BERACKO, Juraj – 80. výročie narodenia (23. 8. 1943 Kokava nad Rimavicou) a **25. výročie úmrtia** (21. 2. 1998 Lučenec), fujarista, člen fujarového kvinteta pri mládežníckom súbore Kokavan.

Udalosti

- **160. výročie** (4. 8. 1863) – založenie Matice slovenskej na 1. valnom zhromaždení v Martine. Za predsedu bol zvolený biskup Štefan Moyses.
- **320. výročie** (24. 8. 1703) – objavenie výzvedných kuruckých hliadok v okolí Trebeľoviec.
- **240. výročie** (6. 7. 1783) – cisár Jozef II. na svojej ceste z Poľska prechádzal cez Novohrad a bol na omši v kaplnke sv. Jána Nepomuckého v Brezničke.
- **110. výročie** (6. 7. 1913) – vysvätenie nového evanjelického kostola v Kokave nad Rimavicou biskupom Heinrichom Gedulyom, starý kostol zhorel pri požiari (1911).
- **85. výročie** (4. 8. 1938) – vypuknutie štrajku v smaltovni Sfinx vo Fiľakove, pri ktorom zastavilo prácu vyše 2000 robotníkov.
- **55. výročie** (25. 8. 1968) – odhalenie pamätníka Pustovgar nad obcou Málinec – Na stráni.
- **20. výročie** (16. 8. 2003) – osadenie dvojkríža z Utekáča na vrchole Kriváňa, podľa nápadu Dušana Kubinca ho vyrobili Zdenko Kubinec a Ondrej Zelina.
- **20. výročie** (31. 8. 2003) – zastavenie výroby v sklárni Zlatno.

Blahoželáme

Jarmile Sivákovéj

k životnému jubileu, ktoré si pripomenie 23. júla, kultúrno-osvetovej pracovníčke a našej bývalej kolegyni.

Jurajovi Krahulcovi ml.

k okrúhlemu jubileu (25. augusta), spevákovi, hráčovi a výrobcovi ľudových hudobných nástrojov.

Stalo sa v regióne

90 rokov Ozveny

Jubilejný koncert pri príležitosti 90. výročia Ozveny sa konal **27. 5. 2023** v Synagóge v Lučenci. Pripravil ho **Miešaný spevácky zbor OZVENA** pri Dome Matice slovenskej v Lučenci. V rámci programu vystúpili aj hostia – Miešaný spevácky zbor Kysuca z Čadce a Miešaný spevácky zbor MÁRIE MAGDALÉNY z Lovčice-Trubín.

Zakladajúca schôdza sa uskutočnila 21. 12. 1933, vtedy ešte ako Slovenský spevácky zbor Lučenec, ale už v máji 1934 sa premenovali na OZVENU. Prvým dirigentom bol Ladislav Čunderlík, potom Ondrej Gábor, po ňom Ladislav Bence, Stanislav Spišiak, Marianna Donutilová a Dagmar Novodomská.

Zbor absolvoval množstvo vystúpení, pravidelne rozširoval repertoár, získal mnoho ocenení, každoročne vystupuje v Lučenci a regióne, zúčastňuje sa súťažných prehliadok. Ozvena založila festival zborového spevu *Lučenecká jarná pieseň*. Od 17. 2. 2017 bol zbor zaregistrovaný ako Občianske združenie pod názvom Miešaný spevácky zbor OZVENA Lučenec, štatutárom je **Mgr. Dagmar Jantošová**.

Michal Abelovský

JURAJ KUBINEC - NESTOR SLOVENSKÝCH FUJARISTOV

Pod týmto názvom sa **27. – 28. 5. 2023** v Utekáči konalo podujatie venované Jurajovi Kubincovi. Pred samotným programom sa vždy začína na Salajke tradičným prípitkom a položením venčeka pod pamätnú tabuľu významnej osobnosti, príhovorom starostu, hostí a veľmi príjemným pohostením rodiny Kubincovcov.

Pokračovanie na s. 10

Oficiálny program začal o 15.00 hod. pri tržnici a otvoril ho starosta, **Miroslav Barutiak**. Cenou starostu obce Utekáč boli ocenení **Ján Škorňa** a **Marcel Páleš**. **Vladimír Lupták** získal Cenu Juraja Kubinca. Po slávnostnom oceňovaní a vystúpení kokavského tria fujaristov nasledoval pestrý kultúrny program, ktorým sprevádzala Ľubomíra Šajgalíková. V úvode sa predstavili žiaci ZUŠ Utekáč, vystúpil folklórny súbor Kokavan a o príjemnú atmosféru sa postarali dve hudobné skupiny – Elán Forever a Duchoňovci. Záver patril tanečnej zábave Fit Family Rádio s Marekom Láskom. V rámci sprievodných programov sa konala ulička remesiel a aktivity pre deti so Saškou Baškou. V nedeľu program pokračoval slávnostnou svätou omšou v kaplnke.

Spoluorganizátorom podujatia bolo aj Novohradské osvetové stredisko v Lučenci.

Michal Abelovský

Novohradská paličkovaná čipka

Uvedenie publikácie sa konalo **15. 6. 2023** v **Novohradskom múzeu a galérii** v Lučenci. Projekt *Novohradská paličkovaná čipka* vznikol v roku 2022 a nadväzuje na projekt *Znovuoživenie novohradskej paličkovanej čipky* z r. 2019. Projekty vznikli z potreby oživiť záujem o novohradskú paličkovanú čipku, ktorá je z technického hľadiska jednou z najnáročnejších paličkovaných čipiek na území Slovenska a ktorá od 50. rokov 20. storočia až do roku 2018 nemala aktívnych pokračovateľov. Aj z dôvodu čoraz väčšieho záujmu samotných čipkárok vznikol nápad zostaviť prvé vydanie publikácie, ktorá obsahovala 15 prekreslených motívov.

Na spoluprácu si prizvali čipkárku Ivetu Žlnkovú, ktorá pripravila technické nákresy vybraných paličkovaných čipiek zo zbierok Novohradského múzea a galérie (NMG), Stredoslovenského múzea v Banskej Bystrici a Múzea ľudovej umeleckej výroby v Stupave, editorom publikácií je PhDr. Juraj Zajonc, CSC.

Druhé vydanie publikácie obsahuje 29 vzorov paličkovaných čipiek. Jedná sa väčšinou o čipky všité do opleciek, spodných sukní, rubášov, ale aj do kútnych plachiet, uviedla Michaela Škodová, etnologička NMG. Podľa nej bolo pre oblasť Novohradu príznačné pletenie po holom vankúši, ale ako pomôcka v začiatkoch môže poslúžiť čipkárkam práve táto publikácia a technické nákresy v nej. Keďže o prvé vydanie publikácie prejavili záujem aj čipkárky zo zahraničia, rozhodli sa pripraviť toto druhé vydanie v trojjazyčnej mutácii, aby sa tak publikácia a s ňou aj novohradská paličkovaná čipka mohla šíriť aj do zahraničia. Okrem tlačenej verzie pripravili aj formu e-knihy, čím sa stane publikácia prístupná aj po vypredaní celého nákladu.

Hlavným partnerom projektu je Fond na podporu umenia.

Zdroj: www.nmg.sk

Dvojitá prednáška o vojne na Ukrajine

V Mestskej knižnici vo Filákovke sa **14. 6. 2023** uskutočnila dvojitá beseda venovaná konfliktu na Ukrajine. Účastníci si vypočuli v slovenskom jazyku osobné zážitky a skúsenosti humanitárneho pracovníka, fotografa a cestovateľa **Antona Friča**, zdokumentované fotografiami, čomu predchádzalo predstavenie novej knihy **Jánosa Zolcera** v maďarskom jazyku.

Zdroj: HMF

Etudy z dreva

Vernisáž výstavy sa uskutočnila **16. 6. 2023** v galérii **Mestského vlastivedného múzea vo Fiľakove** a sprístupnená bude do 30. júla 2023.

Lesnícke a drevárske múzeum vo Zvolene od roku 1998 každoročne vyhlasuje súťaž s názvom **Etudy z dreva**, ktorá je zameraná na podporu tvorby predmetov z dreva, v kombinácii s iným prírodným materiálom. Vďaka **Hradnému múzeu** zavítal do Fiľakova výber diel zo všetkých doterajších ročníkov súťaže, takže záujemcovia sa môžu tešiť na skutočné skvosty! Na výstave sú prezentované drevené hračky, určené vyslovene na hranie, ale aj dekoratívne hračky, ako napríklad modely rozličných vozidiel. Návštevníci uvidia logické hračky, hlavolamy, skladačky či balančné hračky. Najmenších určite zaujmú tradičné hojdacie koníky, šlapacie autíčka, ťahacie hračky a strkadlá.

Zdroj: HMF

Divertimento Musicale

Mesto Lučenec, konkrétne krásne priestory Synagógy a zrekonštruovanej historickej Radnice, sa v dňoch **16. a 17. júna 2023** stalo centrom hudobného diania na Slovensku. V Lučenci znela krásna klasická, vážnej hudby v podaní tých najlepších z najlepších. Zo všetkých kútov našej krajiny do centra Novohradu zavítali kvalitné hudobné telesá, aby vo finále súťaže Divertimento Musicale dokázali poslucháčom i odbornej porote svoje majstrovstvo.

Odborná porota pracovala v zložení: **doc. Mgr. art. Pavol Tužinský, ArtD.**; **MMag. Konstantin Ilievsky**; **prof. Boris Lenko, ArtD.**; **doc. Mgr. art. Adam Marec, ArtD.** a **Mgr. art. Milan Oravec, ArtD.**

V piatok 16. 6. 2023 sa od 17:00 hod. uskutočnilo finále kategórie hudobných telies od troch do deväť členov (komorné telesá) vo vekovej skupine deti a mládež do 15 rokov a vo vekovej skupine dospelí a zmiešaná skupina (deti a dospelí). Hostom piatkového večera bolo Klavírne **duo Devanas**, ktoré úspešne koncertuje doma aj v zahraničí.

V sobotu (17. 6. 2023) od 12:00 hod. prebehlo finále kategórie hudobných telies nad deväť členov (orchestre). Vyhlásenie výsledkov sa konalo v sobotu 17. 6. 2023 o 19.00 hod. Súčasťou slávnostného galavečera bolo aj vystúpenie hosťa v podobne medzinárodného orchestra **Sinfonietta dell'Arte**. Členovia orchestra pochádzajú z 10 rôznych krajín sveta a sú väčšinou absolventi niektorej z významných hudobných univerzít v strednej Európe. Na koncerte sa aktívne predviedli aj členovia poroty, pričom odzneli skladby, ktoré účastníci spoločne pripravili na workshopoch počas trvania podujatia.

Všetci návštevníci a poslucháči podujatia sa presvedčili, že krásna klasická hudba je večná, nekonečná a právom považovaná za vrchol hudobného umenia. Nevšedný umelecký zážitok umocnila aj nádhera lučenskej synagógy a jej úžasná akustika akoby stvorená na klasickú hudbu...

Hlavným partnerom, vyhlasovateľom a odborným garantom celoštátnej postupovej súťaže a prehliadky neprofesionálnej inštrumentálnej hudby Divertimento musicale bolo Národné osvetové centrum. Podujatie organizovalo Národné osvetové centrum Bratislava a Novohradské osvetové stredisko Lučenec v spolupráci s Mestom Lučenec a r. o. LUKUS.

Vďaka organizátorom a partnerom podujatia bol na obidva dni podujatia vstup **VOĽNÝ!**

Partneri podujatia: TEATRO, SOLART

Pokračovanie na s. 12

Výsledky:

Absolútny víťaz: **Komorný sláčikový orchester Junior, ZUŠ Jozefa Kresánka, Bratislava**

Špeciálne ceny:

Cena primátorky mesta Lučenec za dramaturgiu súťažného repertoáru:

Komorný sláčikový orchester Junior, ZUŠ Jozefa Kresánka, Bratislava
Komorný orchester ZUŠ Jozefa Rosinského, Nitra

Cena Banskobystrického samosprávneho kraja:

Jana Csampaiová, ZUŠ Jozefa Rosinského, Nitra za **umelecké vedenie súborov**

Róbert Zemene, Komorný orchester mesta Trenčín za **umelecké vedenie súboru**

Cena Novohradského osvetového strediska:

Adrián Malovaník (Wolf Gang Amaterus, SZUŠ Fernezová, Námestovo) za **dielo slovenského autora**

Basy naše (FMU AU, Banská Bystrica) za **umelecký prejav a zvukovú kultúru v diele: Georg Goltermann/arr. Ján Krigovský – Serenáda op. 119**

Kategória: I. veková skupina, inštrumentálne zoskupenia od tria po noneto

Zlaté pásmo

Sláčikové kvarteto, ZUŠ Jozefa Rosinského, Nitra

Kategória: I. veková skupina, inštrumentálne zoskupenia a orchestre nad 9 členov

Zlaté pásmo

Akordeónový orchester ZUŠ v Lipanoch

Strieborné pásmo

Gitarové teleso ZUŠ v Smižanoch

Kategória: II. veková skupina, inštrumentálne zoskupenia od tria po noneto

Zlaté pásmo

Basy naše, FMU AU, Banská Bystrica

The Perculogy Ensemble, Konzervatórium Jána Levoslava Bellu v Banskej Bystrici

Strieborné pásmo

Syrinx, ZUŠ, Spišská Nová Ves

Kategória: II. veková skupina, inštrumentálne zoskupenia a orchestre nad 9 členov

Zlaté pásmo

Komorný orchester ZUŠ Jozefa Rosinského, Nitra

Akordeónový orchester Fonetico, ZUŠ, Poprad

Komorný orchester mesta Trenčín

Komorný sláčikový orchester Junior, ZUŠ Jozefa Kresánka, Bratislava

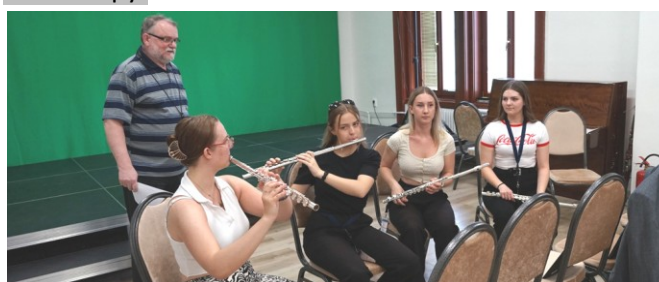
Strieborné pásmo

Wolf Gang Amaterus, SZUŠ Fernezová, Námestovo

Mgr. Stanislav Spišiak,
riaditeľ Novohradského osvetového strediska

Workshopy:

Prezentácia knihy pomocou kamienok

Slávnostné uvedenie básnickej zbierky **Anety Beňkovej** *Vôňa kameňa* sa konalo **19. 6. 2023** v malej sále Novohradského osvetového strediska v Lučenci. Otvoril ho **Mgr. Stanislav Spišiak**, riaditeľ Novohradského osvetového strediska v Lučenci, ktoré bolo spolu s autorkou aj organizátorom. Uvádzanie a prezentácia kníh sa v osvetárskych priestoroch stalo už peknou tradíciou.

O úvodný hudobný vstup sa postarala Cirkevná ZUŠ v Lučenci, hrou na gitare sa predstavila Natália Vargicová. Uvedenie knihy bolo netradičné – kamienkami, pomocou ktorých ju uviedli k čitateľom spoločne autorka so spisovateľkou Hanou Koškovou. Nasledovalo čítanie niektorých básní Fatimkou Hiziroglu. Záujemcovia si mohli knihu kúpiť, nechýbala autogramiáda a pohostenie pripravené autorkou. Podujatie moderovala Mgr. Milada Bolyošová.

Aneta Beňková, žije vo Veľkom Krtiši a v súčasnosti pracuje ako sprievodkyňa v Múzeu bábkarských kultúr a hračiek v Modrom Kameni. Je poetka, členka literárneho klubu V.L.A.S. pri Novohradskom osvetovom stredisku v Lučenci a na stretnutia klubu dochádza pravidelne každý mesiac. Táto zbierka básní je jej literárnym debutom. Poézii sa venuje posledných päť rokov, aj keď jej prvé dotyky s písaním siahajú až do obdobia okolo roku 1995. K literatúre a tvorbe ju priviedla hudba, mnohé texty piesní vníma ako zhudobnený, povznášajúci, takmer metafyzický zážitok. Svoju tvorbu uverejňovala v časopisoch *Dotyky*, *Slovenské pohľady*, *Slovenské národné noviny*, ale tiež v našom mesačníku REKUS. Získala viacero ocenení v literárnych súťažiach v žánri poézia: 3. miesto na súťaži Literárny salón Trnava 2020, 3. miesto na súťaži Studňa sa tajne s dažďom zhovára v Trenčíne v roku 2021, diplom a cenu Ľubovnianskeho literárneho klubu z 30. ročníka celoslovenskej literárnej súťaže Poetická Ľubovňa 2022, 2. miesto na 9. Ročníku celoslovenskej literárnej súťaže VILLA ZERNA 2022 Horné Srnie, Pamätný list na XIX. ročníku celoslovenskej literárnej súťaže O Cenu Dominika Tatarku 2022, Čestné uznanie na XXI. ročníku literárnej súťaže Gerbóčova literárna Snina (2022). Tak ako poézia ju očarilo i výtvarné umenie. Rada trávi čas v spoločnosti farieb a plátien. Snívanie ju neopúšťa ani v bežných dňoch a dúfa, že sa jej podarí odhodlať sa aj na písanie prózy.

Michal Abelovský

Hľadanie vlastného hlasu

Vôňa Kameňa (Aneta Beňková)

Dotyky s realitou, farebnosť a zároveň aj hľadanie pevného bodu, aj tak by sme mohli charakterizovať debut **Anety Beňkovej**. Je však na čitateľovi, či dokáže vnímať

sémantickú rovinu textu, ktorú nám autorka v jednotlivých, viac fragmentárnych, ako obsahovo presýtených veršoch ponúka. Hneď z jej úvodných veršov sa dozvedáme to, čo stojí v popredí jej básnickej výpovede: *Optika šťastia modeluje novotvary / presnejšie než ostrie jazyka / v bezmyslienkovom vzduchoprázdne / vytvára realitu, v ktorej cítim svet.*

Tak ako „cíti svet“ vo svojej prvej básnickej zbierke autorka? Jej pohľad na realitu a súčasnosť nás nevedie po sentimentálnych cestách či k sveta bôľom, ale práve naopak. Autorka svoju básnickú výpoveď spája s aktuálnymi problémami našej každodennosti. Tá sa premieta do plnosti čistých odtieňov bez pokryteckých imperatívov, prekonáva absurditu života a krok za krokom prijíma ľudský údel. Bezmyslienkové vzduchoprázdno je jej cudzie. Nevidí v ňom východisko. Bližšia jej je pozitívne prežívaná emócia, túžba po naplnení. Po stretnutiach s ľuďmi, ktorí si navzájom rozumejú. To všetko sa dá postrehnúť v jej reflexiách, básnických úvahách, pocitoch a pozorovaniach pretavených do veršov. Autorka je aj výtvarníčka. A vizuálnosť a farebnosť v jej ponímaní je badateľná v básňach: *Tmavé prízemie leta, Kráľovstvo divých včiel, Kvety mrazu, Vôňa kameňa* a v ďalších. Blízko má aj k hudbe. Orientovala sa aj na písanie textov k pesničkám.

V niektorých veršoch sa konfrontuje autorka so svojou identitou cez zažité príbehy a vzťahy. Vedie s nimi dialóg. Typická je autorkina básen *Zo stratenej záhrady: V červených šatách visím na tóne / plazí sa vinnou záhradou / do budúcej jari / bližšie k mesačným lúkam / bez čiernych stromov / bez hniloby lanských jabĺk a slnk / Nepočítam roky, cesty, a chodníčky ľadových nocí / v preludoch starnúcich domov / v horiacich povozoch slepých ciest.* Autorka sa aj cez originálnu obraznosť usiluje zaznamenať protirečenia vo svete, ktoré doliehajú na jej generáciu. Metafory sú v jej poézii dynamické, hoci niekedy pointa chýba. V básňach preferuje voľný verš. Jej verše sú ako náhle zablysnutia. Ako momentky, ktoré sa mihnú tak jasne, že ich cítíme aj dlhšie po vneme z prečítaného. *Stojím oproti vetru s kamennými nohami a očami / s osudom na pleciah.* Dočítame sa v jednej z jej básní. Je si vedomá akejsi osudovosti, kde sa aj ticho v básni môže stať výkrikom. Kde môže ožiť poetika farieb, tónov a zreteľných slov, kontrastov a presného pomenovania toho, čo vidíme a cítíme.

V žiadnom prípade sa nedá povedať, o debute Anety Beňkovej, že by jej poézia v zbierke „Vôňa kameňa“ nezanechala stopy v tých, ktorí majú radi súčasnú poéziu. Práve naopak. Nájdu v nej to, čo hľadajú. Prínosom zbierky sú aj výstižné ilustrácie a titulná strana knihy. Autorka ju oživila ukázkami zo svojej výtvarnej dielne.

Hana Košková

Rodným krajom Novohradu

Rodným krajom Novohradu je názov podujatia, ktoré zorganizovali: Novohradské osvetové stredisko Lučenec, Miestny odbor Matice slovenskej Lučenec, Dom Matice slovenskej Lučenec a Mesto Lučenec **23. 6. 2023** v amfiteátri Mestského parku v Lučenci. Išlo o druhý ročník podujatia, ktoré bolo určené hlavne pre žiakov základných škôl v Lučenci a malo charakter výchovno-vzdelávacieho koncertu v oblasti folklóru Novohradu, vnímaného ako istá forma regionálnej výchovy. Účelom a teda aj myšlienkou tejto akcie je podnecovať lásku a hrdosť k svojmu rodnému kraju, jeho tradíciám, zvykom, nárečiu, hudbe a spevu.

Koncert sa skladal z troch blokov, pričom prvý dopoludňajší bol výlučne určený pre žiakov základných škôl v Lučenci, pre ktorých v programe vystúpil folklórny a divadelný súbor **Dubkáčik Buzitka**, **DFS Malý Dubkáčik** a **Podjavorská muzika** zo Zvolenskej Slatiny. Lektormi programu boli: **Veronika Balážová** a **Matej Baláž**.

Druhý a tretí blok bol určený pre verejnosť, pričom v druhom poobedňajšom bloku vystúpili všetky detské folklórne súbory a detské folklórne kolektívy z Novohradu. V treťom, večernom, bloku sa prezentovali všetky folklórne súbory, folklórne skupiny ako aj jednotliví folkloristi z Novohradu.

Podujatie finančne podporil Fond na podporu umenia, Banskobystrický samosprávny kraj a Matica slovenská.

Bc. Milan Gabera, metodik pre folklór NOS Lučenec

Vlak literatúry

Netradičná prezentácia tvorby, čítačka, literárna exkurzia a to všetko nielen v pohybe, teda počas jazdy vo vlaku, ale aj a na pevných miestach, dvoch železničných staniciach – v Lučenci a Utekáči. Ide o celoslovenský projekt, čiže prihlásiť sa mohli autori z celého Slovenska. Návštevníkmi boli okrem účastníkov projektu najmä bežní cestujúci, ktorí sa počas jazdy neustále menili, nastupovali a vystupovali, pričom jazdu vlakom si spríjemňovali poéziou a prózou.

Literárny projekt pod týmto názvom sme realizovali už v rokoch 2013 a 2018, organizujeme ho každých 5 rokov. Na prvý pohľad to vyzerá jednoducho..., niekto si sadne do vlaku a niečo prečíta. Ale samotná príprava trvá podstatne dlhšie. Najskôr to bol nápad, podrobná žiadosť na grant a čakať či to prejde. Potom ten kolotoč začína. Niekoľkomesačné rokovania s hlavnými partnermi – ZSSK a ŽSR ukončené zmluvným vzťahom.

Prihlášky sme posielali literárnym klubom a autorom ešte v apríli, uzávierka bola koncom mája. Do projektu sa prihlásilo celkom 22 literárnych autorov, a to okrem Lučenca aj zo Spišskej Novej Vsi, Veľkého Krtíša, Rimavskej Soboty, Martina, Banskej Bystrice, Brezna, Modry a Bratislavy: **Jano Cíger z Mädkyša**, **Aneta Beňková**, **Viera Herczeghová**, **Ladislav Štiffel**, **Rudolf Kooijman**, **Iveta Zaťovičová**, **Martin Hlavatý**, **Monika Račková**, **Martin Dzúr**, **Ladislav Nagy**, **Marcel Páleš**, **Vladislav Král**, **Hana Košková**, **Július Lomenčík**, **Dagmar Kamasová**, **Jozef Trtol**, **Jana Švikruhá**, **Vladimíra Banská**, **Danica Hrnčiarová Šišláková**, **Nikola Stanková**, **Ľudovít Majer**, **Marek Locek**. Väčšinou to bola poézia, ale 6 autorov poslalo prózu. Samotného projektu sa nezúčastnili všetci, najmä zo zdravotných dôvodov, prípadne rôzne povinnosti.

Podujatie začalo na pravé popoludie **26. 6. 2023** v priestoroch železničnej stanice Lučenec, na nástupišti č. 1.

Pokračovanie na s. 15

Podujatie otvoril **Mgr. Stanislav Spišiak**, riaditeľ Novohradského osvetového strediska v Lučenci. Za ZSSK – Železničnú spoločnosť Slovensko národný dopravca, a. s., sa ho zúčastnili **Dušan Mesiariik**, regionálny zástupca, a **Matúš Vavrek**. Za ŽSR – Železnice Slovenskej republiky to bol **Mgr. Denis Dymo**, samostatný referent špecialista a redaktor časopisu Železničný semafor. Pozdraviť účastníkov projektu prišiel aj **Mgr. art. Roman Malatinec**, podpredseda BBSK, a primátorka Lučenca **PhDr. Alexandra Pivková**, ktorá symbolicky vypravila osobný vlak.

Cestovali sme osobným vlakom 6619 na trase **Lučenec – Utekáč** a späť, odchod z Lučenca bol o 12.48 hod., trať 162 je dlhá 41 km a v jednom smere trvá 1 hod. 20 min.

Až do odchodu vlaku bol pripravený sprievodný program – vystúpenie flašinetára **Jána Harušiaka** z Divadla pod balkónom v Banskej Bystrici, gitaristu **Tomáša Šrámeka**, víťaza celoslovenskej súťaže Kontakt 2022.

Oproti predchádzajúcim ročníkom sme mali niečo nové: jednak je to dvojdnový projekt, dátum prvého dňa bol vybraný zámerne, lebo na trati je 13 staníc či zastávok v jednom smere, čo je spolu 26 staníc, preto dátum **26**. Dátum druhej časti bude 13. októbra, čo symbolizuje 13 železničných staníc, vtedy bude uvedený literárny zborník *Vlak literatúry*. Novinkou je aj dlhší pobyt v obci Utekáč, predtým sme tam stáli len pár minút, teraz

to bolo viac ako dve hodiny, mimoriadny vozeň v Kokave nad Rimavicou odpojili a opäť pripojili až k ďalšiemu spoju, ktorým sme z Utekáča cestovali späť do Lučenca. Novinkou bol exkluzívny hosť čítačky – herec **Lukáš Latinák**. Vo vlaku boli ešte dvaja čítači, študenti Nina Póchová a Matej Janšto.

Literárna exkurzia s **doc. PaedDr. Júliusom Lomenčíkom, PhD.** ako spomienka na významné regionálne osobnosti literatúry – na každej železničnej stanici či rozbor tvorby spisovateľkou **Hanou Koškovou** priamo vo vlaku, teda aj workshop na koľajniciach, toto všetko sa dialo počas jazdy vlakom.

Tradičnou atrakciou – suvenírom bola magnetka v podobe starého lepenkového cestovného lístka, ktorý sme rozdávali zdarma, jeho dodanie zabezpečil spoluorganizátor OZ NoMaHo (Novohradsko Malohontskí Horlivci).

Na konečnej stanici v Utekáči nás vítal starosta **Miroslav Barutiak**, ktorý porozprával o bohatej histórii, ale aj súčasných úspešných projektoch a plánoch do budúcnosti. Postaral sa aj o účastníkov projektu, zabezpečil otvorenie tradičnej staničnej „krčmy“ a kto chcel, mal možnosť sa občerstviť. V Utekáči nás okrem starostu a pracovníkov obecného úradu privítali aj Dušan Kubinec a Milan Pupala, predseda OZ Prvá Iskra Utekáč. Potom sme sa spoločne presunuli k prehliadke kaplnky a v priestoroch tržnice pripravil starosta výbornú kapustnicu.

Pokračovanie na s. 16

Po občerstvení a prehliadke areálu bývalých sklární sme sa presunuli opäť na stanicu a čakanie na vlak nám spríjemňovali flašinetár, gitarista a Milan Gabera s heligónkou. Cestou do Lučenca sme pokračovali v programe.

Podujatie a jeho podstatná časť sa realizovala vo vlaku, tomuto spôsobu verejnej dopravy bol prispôsobený celý literárny projekt. Účastníci projektu cestovali vlakom, čo napomáha k zvyšovaniu povedomia k zníženiu dopadov na životné prostredie.

Fotografie zabezpečovala Jana Cerovská a priamy rozhlasový vstup do vysielania Rádia Regina Stred Marcel Páleš, najskôr o 11.45 a potom aj vo vlaku. Upútavka na projekt bola vysielaná už vo štvrtok a potom ako pozvánka v pondelok ráno.

Organizátormi boli: Novohradské osvetové stredisko – kultúrna inštitúcia Banskobystrického samosprávneho kraja, Literárny klub V.L.A.S. pri NOS Lučenec, ZSSK – Železničná spoločnosť Slovensko národný dopravca, a. s., ŽSR – Železnice Slovenskej republiky a Obec Utekáč.

Podujatie z verejných zdrojov podporil Fond na podporu umenia.

Michal Abelovský

Ohýbame jazyčky

22. júna 2023 sa pod týmto názvom uskutočnilo v **Do-me Matice slovenskej** v Lučenci podujatie pre najstaršie deti (predškolákov) z piatich lučenských materských škôl – recitovanie básničiek jubilujúcich autoriek detskej literatúry (vlni sme si pripomenuli 150. výročie narodenia Ľudmily Podjavorinskej a 100. výročie narodenia Eleny Čepčkovéj, tohto roku to bola storočnica Kristy Bendovej a v budúcom roku uplynie 60 rokov od úmrtia Márie Rázusovej-Martákovéj). Pripravili ho J. Beránková a Ľ. Lacová z Miestneho odboru MS Lučenec.

A tak panie učiteľky priviedli svojich recitátorov – zo ZŠ s MŠ Bratrícka ulica prišla Zuzana Majorošová s Karolínou Končošovou (druhý avizovaný recitátor pre chorobu neprišiel), Mgr. Henrietta Eibnerová z MŠ na Rúbanisku II priviedla Natáliu Považancovú a Olivera Vranu, z MŠ v Štvrti M. R. Štefánika prišli Nicole Mužíková a Filip Józsa v sprievode Beáty Dorovej, MŠ Rúbanisko I zastupovali Ema Gécziová a Pravoslav Janiga, ktorých priviedla Stanislava Golianová, z našej, dá sa povedať „partnerskej škôlky“ na Partizánskej ulici, prišli viacerí – recitátorky Alexandra Svitáčová a Emmka Chovancová a speváčky: Viktória Vaculčíaková a Ella Marcineková i skupina povzbudzujúcich dievčok – prišli s nimi Blanka Stančíková, DiS., a Herta Vojenčíaková. A svoje ratolesti prišli povzbudiť aj dve mamičky, jedna stará mama a jeden starý otec. Miestnosť bola pripravená, na nástenke boli fotografie spisovateľiek i obrazy obalov ich knižiek. Riaditeľka Domu MS **Jana Viteková** účastníkov privítala, potom sa slova ujala **Ľudmila Lacová** – zaviedla nás do krajiny Rozprávko, v ktorej sa striedali básničky o macíkovi a jeho šikovnej majiteľke, rozvinul sa príbeh o žabiatku, o nezábudkách i ďalších kvietkoch, o hruške, ktorá je niekomu príliš malá a niekomu príliš veľká, o škole, do ktorej sa tešila Anča Malinová, i o „škole“, v ktorej mama *vrabčica* učila lietať svojho syna i ďalšie „príbehy“.

Po vystúpení malých recitátorov, ktorí zožali veľký potlesk, sme si vypočuli dve pesničky – tú druhú – Pásla ovečky – si potom v jednom kole zaspievali všetky deti spolu s pani učiteľkami. A potom prišlo odmeňovanie – všetci recitátori dostali diplom a maľovánku alebo knižičku, speváčky maľovánku.

Pokračovanie na s. 17

A odmenili sme aj zúčastnené materské školy – náš spoluorganizátor Spolok M. R. Štefánika v Lučenci im venoval knihy od spomínaných autoriek: *Do školy* (výber z tvorby Ľ. Podjavorinskej a M. Rázusovej-Martákovéj), *Čačky hračky* (K. Bendová) a leparelo *Utopený mesiačik* (E. Čepčeková). A deti z Partizánskej ulice nám venovali kresby s rozprávkovou tematikou (najmä Červená Čiapočka bola inšpiráciou), ktoré nás prekvapili a potešili – hneď sme ich dali na nástenku a využijeme ich pri niektorej ďalšej spoločnej akcii.

Ďakujeme všetkým zúčastneným za aktivitu a príjemnú atmosféru počas prezentácie. A našim aktívnym predškólkom aj ich spolužiakom želáme šťastný krok v septembri, keď sa pre nich otvorí veľká školská brána a začne sa písať trochu iná *Septembrová pesnička*.

Výbor MO MS Lučenec

Maľujeme Timravu

Pavel Kysel', starosta obce Polichno, a **PaedDr. Jana Viteková,** riaditeľka Domu Matice slovenskej v Lučenci vyhlasujú 12. ročník výtvarnej súťaže **MAĽUJEME TIMRAVU** na tému *O čom sú Vianoce?*

Poslaním súťaže je formou výtvarných prác upriamiť pozornosť žiakov základných škôl na život, dielo B. S. Timravy a jej rodnú obec Polichno. Organizátori chcú v tomto ročníku poukázať na to, že *Vianoce ako jeden z najvýznamnejších sviatkov kresťanov symbolizuje príchod Spasiteľa na Zem, príchod Lásky a vykúpenia pre všetkých. Toto je skutočný symbol a význam Vianoc.*

Súťaže sa môžu zúčastniť žiaci ZŠ, kde sa vyučuje jazyk slovenský, nižších ročníkov osemročných gymnázií a ZUŠ. Súťaž je medzinárodná. Víťané sú všetky výtvarné techniky (grafika, kresba, maľba, kombinované techniky). Súťažné práce formátu najviac A2 (v počte maximálne deväť z každej školy) zašle alebo osobne doručí príslušná škola do **30. 9. 2023** na adresu organizátorov: Dom MS, Rázusova 33, 984 01 Lučenec alebo Obec Polichno č. 138, 985 13.

Výstava bude sprístupnená v Múzeu B. S. Timravy v Polichne. Vernisáž výstavy a odovzdávanie cien oceneným autorom sa uskutoční **7. 10. 2023** ako súčasť tradičného literárno-turistického podujatia **TIMRAVINÝM CHODNÍČKOM**.

Spoluorganizátormi podujatia sú MO MS V Polichne, Novohradské osvetové stredisko a Novohradský seniorát.

Nová publikácia

z pera renomovanej regionálnej historičky

Márie Adamovej

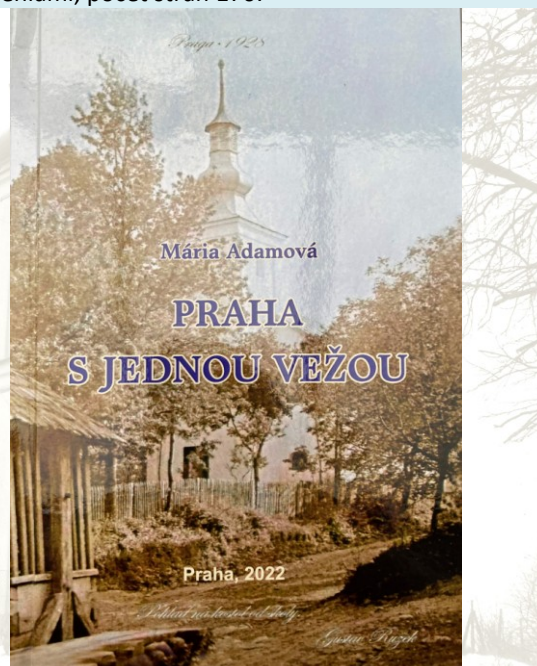
PRAHA S JEDNOU VEŽOU

Chotár dnešnej obce PRAHA patrí medzi najstaršie lokality Novohradu, listinne doložená v roku 1417 vo forme PRAGA. Svoj názov mohla dostať priamo podľa českého hlavného mesta Prahy, lebo vznikla niekedy po bojoch Jiskrových vojakov s vojskami gubernátora Jána Hunyadyho r. 1451 v oblasti hradu Halič a mesta Lučenca.

Publikácia je hodnotná predovšetkým tým, že autorka Mária Adamová prezentuje históriu maličkej obce, ktorá si zaslúži pozornosť verejnosti, lebo ako kniha dokumentuje jej históriu a hlboko siaha do dávnej minulosti. Ideovým zámerom publikácie bolo vytvoriť monografiu zameranú na dejiny obce, zhodnotiť význam a postavenie PRAHY nielen v regióne, ale aj v rámci Slovenska, zmapovať osídľovanie katastra, prezentovať špecifické prírodné a kultúrno-historické javy a rarity katastra obce, zobrazit ich formou fotografií, máp či kópií vzácných archívnych dokumentov.

Knihou zachytáva každodenný život obyvateľov, no i významné udalosti, ktoré ju posúvali dopredu. Podáva cenné dobové svedectvo, zaznamenáva množstvo reálií, z ktorých by sa inak mnohé nezachovali. Monografia poslúži bádateľom pri bližšom poznávaní regionálnych dejín Novohradu, pretože autorka vložila dejiny obce do historického pozadia tohto regiónu. Miestne diania a fakty sú zakomponované zásadne do širších súvislostí ako súčasť určitej epochy, regionálnych a celokrajinských dejín. Veľkým prínosom publikácie je, že predkladá záujemcom také dokumenty, ktoré sú spravidla ťažko dostupné.

Publikácia vyšla s finančnou podporou Banskobystrického samosprávneho kraja, doplnená farebnými fotografiami a vyobrazeniami, počet strán 170.

KAM ZA KULTÚROU

**BBSK – Novohradské osvetové
stredisko**

Umelecké slovo, divadlo

17. – 21. 7. **Hravosť, hranie, hra**
– letné divadelné dielne,
NOS Lučenec od 8.00 do 16.00 hod.
Podujatie z verejných zdrojov
podporil Fond na podporu umenia.

Folklor, hudba, tanec

21. 7. **FOLKLÓRNY VEČER,**
nádvorie NOS o 17.00 hod.
Podujatie z verejných zdrojov
podporil Fond na podporu umenia

26. – 30. 7. 2023 **XXVII.
MEDZINÁRODNÝ
NOVOHRADSKÝ FOLKLÓRNY
FESTIVAL**

Putovný festival na území
historického Novohradu, na oboch
stranách hranice sa predstavujú
slovenské, maďarské a zahraničné
súbory (Afrika, Španielsko, Turecko).

Témou festivalu sú
OBRÁZKY ZO SVADBY.
Otvorenie je na hrade Šomoška,
vystúpenia sa budú konať
v slovenských mestách a obciach –
Lučenec, Fiľakovo, Poltár, Cinobaňa,
Divín, Dolná Strehová, Halič, Vidiná
a v maďarských – Salgótarján,
Mihálygerge, Kazár, Bánk.
Súčasťou festivalu je množstvo
sprievodných programov a krojovaný
sprievod ulicami mesta Lučenec.

Podujatie z verejných zdrojov
podporil Fond na podporu umenia
a BBSK.

3. – 6. 8. **XXXII. Festival ľudovej
kultúry – stretnutie mladých
folkloristov KOLIESKO
v Kokave nad Rimavicou,**
Kokavské etnodielne (RS Močiar),
Koliesko pri fontáne,
Folklorná scéna (sála DK),
Ozveny nad Kokavou
(strechy a balkóny námestia),
Leščákové dišputy
(Dvor Krémy Lúč),
Škola tanca a spevu (sála DK),
výstavy: *Písmo na textile*
(Klubovňa DK),
Srdcom maľované
– *obrazy Ivety Kuricovej*
(synagóga),

Príbeh skla III.
(Stará škola),
Príbeh starej školy 1913 - 1955.
(Stará škola),
Kokava Paľa Bútora
– spomínanie tancom, hudbou,
spevom, uvedenie spevníka
(za synagógou),
remeselná ulička (Ul. Bakulíniho)...
Podujatie z verejných zdrojov
podporil Fond na podporu umenia
a BBSK.

13. 8. **Richard Müller**
– **Čierna labuť biela vrana tour**
2023, koncert,
amfiteáter Lučenec o 19.30 hod.,
vstupné: 29,- eur, predpredaj.sk

Foto, film, výtvarná tvorba

21. 7. ... **povedala, ÁNO...**
– výstava (ukážka zo svadobnej izby,
textil, kroje, obradové pečivo),
vernisaž o 16.00 hod.
– malá sála NOS,
otvorená pracovné dni
od 8.00 do 15.00 hod,
potrvá do 31. augusta.

4. 8. **Srdcom maľované**
– **obrazy Ivety Kuricovej**
vernisaž o 18.00 hod.
– synagóga Kokava nad Rimavicou

Filmový klub

– **Letné filmové dvory:**
13. júla a 17. augusta

Edukatívne činnosti

24. – 28. 7. **Palócky**
Ľudovomelecký a tvorivý tábor,
zachovanie a rozvoj identity
maďarskej národnostnej menšiny,
Kokava nad Rimavicou
– Línia, chata Ipel'.

Dielňa ľudových remesiel DIELNIČKA

(priestory NOS na poschodí):

7. – 11. 8. **Prázdniny v dielničke**
– letné výchovno-vzdelávacie
podujatie,
dielnička a okolie
od 8.00 do 16.00 hod.
Kontakt: Veronika Kolčák/Nikovera,
0918 491 688,
dielnička.nos@gmail.com

Z podujatí bude vyhotovená fotodokumentácia
pre potreby a propagáciu aktivít NOS.
Zmena programu vyhradená!
Sledujte nás na www.nosl.sk a
<https://www.facebook.com/novohradskaosve>
ta

**BBSK – Novohradské múzeum
a galéria Lučenec**

Do 22. 10. **Petőfi 200:**
Petőfi v Lučenci.
„Láska vynahrádza všetko, ale lásku
nič nevynahrádza.“
2023 je rokom 200. výročia narodenia
svetoznámeho maďarského básnika
slovenského pôvodu, revolucionára
Sándora Petőfiho.
Výstava v Novohradskom múzeu
a galérii s názvom „Básnik s ohnivou
dušou“ predstaví momenty z Petőfiho
pobytu v Lučenci.

Mesto Lučenec
– **Mestský úrad, oddelenie**
školsťva, sociálnych vecí,
kultúry a športu

Kultúrne leto mesta Lučenec 2023

2. 7. **22dní Meko tribute.**
Altánok Mestský park 16.00 hod.,
vstup voľný
Nedeľné hudobné vystúpenia
v altánkoch odštartujeme hitmi
od legendy – Meko Žbirku
v prevedení lučenskej kapely.

7. 7. Koncert **DESMOD.**
Amfiteáter Mestský park 19.00 hod.,
vstupné: predpredaj 24,- €, v deň
koncertu 26,- €.

9. 7. **Šaška Baška det'om.**
Altánok Mestský park 16.00 hod.,
vstup voľný.

16. 7. Koncert **Revolucie.**
Altánok Mestský park 16.00 hod.,
vstup voľný.

23. 7. Koncert kapely **Mikoband.**
Altánok Mestský park 16.00 hod.,
vstup voľný.

29.7. **Medzinárodný Novohradský
Folklorný Festival.**
Amfiteáter Mestský park 19.00 hod.
krojovaný sprievod mestom
o 18.00 hod.

30. 7. Divadielko **Kozliatka.**
Altánok Mestský park 16.00 hod.,
vstup voľný.

6. 8. **Jama band.**
Altánok Mestský park 16.00 hod.,
vstup voľný.

17. – 19. 8. **Lučenecké hodovanie**
– **Dni Mesta**, pivný festival, jarmok,
rozprávkové pódium, hudobné
vystúpenia, Fotrova kára,
kolotoče a iné atrakcie.

20. 8. Hudobné vystúpenie.
Altánok Mestský park 16.00 hod.,
vstup voľný.

27. 8. Divadielko (**Šaško a kráľ**) –
Divadlo pod balkónom
z Banskej Bystrice).
Altánok Mestský park 16.00 hod.,
vstup voľný.

31. 8. **Kollárovci**.
Amfiteáter Mestský park o 19.00 hod.,
vstupné: predpredaj 18,- €, v deň
koncertu 20,- €.

Letné kino:

Počas mesiacov júl a august
bude každú sobotu premietat filmy
so začiatkom o 21.00 hod.
Vstupné 5,- €
(30min pred premietaním).

Fiľakovo

Mestské kultúrne stredisko (MsKS):

28. 7. **XXVII. Medzinárodný
Novohradský Folklorný Festival**
(hradné nádvorie).

Program: 14.00 *Súťaž vo varení
kotlíkových špecialít,*

19.00 *Gömöri Cigányzenekar*
– koncert,

20.00 *Vystúpenie zahraničných
folklórnych súborov (Španielsko,
Turecko, Afrika)*

22.00 *Dom tanca národov*

Org.: MsKS, OZ Iuvenis Neogradiensis,
ZO Csemadok Fiľakovo.

11. – 13. 8. **XXXII. Palócke dni
a Dni mesta Fiľakovo**
(hradné nádvorie a mesto Fiľakovo)

11. 8. 19.00 **Elán forever** – koncert,
21.00 **Adam Ďurica** – koncert.

12. 8. 19.00 **PASO**
(PannoniaAllstarsSka Orchestra)
– koncert,
21.00 **CHARLIE** – koncert.

13. 8. 18.30 **Meseautó** (Auto snov)
– hudobná veselohra.

*Sprievodné programy: jarmok,
rodinné predpoludnie,
deň otvorených pivníc, atď.*

Org.: MsKS, Mesto Fiľakovo, program
a online vstupenky:
www.kultura.filakovo.sk

Hradné múzeum (HM):

31. 7. – 4. 8. **13. Letný tábor
Geoparku Novohrad-Nógrád,**
areál NTIC
a vybrané lokality geoparku,
org.: Z.p.o. Geopark Novohrad-Nógrád

11. 8. Vernisáž jubilejnej výstavy
Alfréda Balázsa,
Mestské vlastivedné múzeum
– galéria o 16.00 hod.,
org.: HM.

Do 30. 7. Výstava s názvom
Etudy z dreva,
Mestské vlastivedné múzeum
– galéria,
org.: HM, spoluorg.: Lesnícke a drevárske
múzeum vo Zvolene.

Do 15. 11. Výstava s názvom
**„Lássa, kedves öcsém – zo Slovákia
všecko vystane, ešte aj magyar költő”**
*Po stopách Petőfiho v Gemeri
a Novohrade – reťazec výstav
pri príležitosti 200. výročia
narodenia básnika,*
Fiľakovský hrad – Bebekova veža

2. 9. **XXIII. Fiľakovské hradné hry,**
hradné nádvorie o 14.00 hod.,
org.: HM, spoluorg.: OZ Koháry

VÁRLAK FESZTIVÁL
(Fiľakovský hrad, Dvor Mestského
vlastivedného múzea)

24. 8. **Családi piknik**
25. – 26. 8. **Várlak Fesztivál**
(otvorenie brány o 17:00 hod.)
25. – 26. 8. **FolkLakFesztivál**
Organizátor: OZ Iuvenis Neogradiensis

Kokava nad Rimavicou

3. – 6. 8. **XXXII. ročník Festivalu
ľudovej kultúry – stretnutia
mladých folkloristov KOLIESKO.**

Dávame do pozornosti!

NOVOHRADSKÉ OSVETOVÉ STREDISKO
- KULTÚRNA INŠTITÚCIA BANSKOBYSTRICKÉHO SAMOSPRÁVNEHO KRAJA
VYHLASOVATEĽ A ODBORNÝ GARANT
NÁRODNÉ OSVETOVÉ CENTRUM

**Regionálna postupová súťaž a prehliadka
hudobného folklóru dospelých
VIDIEČANOVA HABOVKA 2023
z okresov Lučenec a Poltár**

SÓLISTI SPEVÁČI LUDOVÝCH PIESŇÍ
SÓLISTI INSTRUMENTALISTI
LUDOVÉ HUDBY
SPEVÁCKE SKUPINY

23. 9. 2023
Kultúrny dom Trebelouce

Prihlášky zasielajte prostredníctvom elektronického systému
www.nocka.sk do 4. 9. 2023
://WWW.NOCKA.SK/CHCEMSAPRIHLASIT.PRIHLASENIE
info: folklorhudba@noslc.sk, 047 45 12 703; 0907 401 060

**Od Rimavice
pa Tpel**